…ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! 40-дэхи жэлээ гарана

…БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 223 (10284) | 1963 оной сентябриин 20, пятница | Сэн 2 мүнгэн

…УҺАЛАГДАДАГ ГАЗАРАЙ ГЕКТАР …ХЭНИИЕ ҮРЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР АШАГЛАХА

…үхэр Н. С. ХРУЩЕВОЙ үгэ

(Волгоградска областиин организацинуудай, научна эмхи зургаануудай, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй, уһалагдадаг газар тарялан эрхилдэг мэргэжэлтэдтэй уулзахадаа хэлэһэниинь).

…дүүд, танайда хара… …улаһан юумэ тухайгаа …үгэ хэлэхэ хүсэлтэйб. …рэй ошоһон «Волго… …совхоз доторхи ажал хэ… …шүүмжэлһэн олон үгэ …эһэн байхаб. Совхозой …эрилэгшэд минии хэлэ… …үүмжэлэлые зүбшөөһэн… …ижа болохо. Зүгөөр тэ… …совхоз доторхи бирагүй… …айдалые сагааруулмаар …умэ бэдэрнэ. Хүн гээшэ …юумэеэ сагааруулмаар …до оложо шададаг бай… …таанар мэдэнэт.

…ээ бидэнэр энэ ажахы …н ажал хэрэгые һай… …араа һаа, «Волго-Дон» …ой уһалагдадаг газарай …ага ургаса үгэдэг бай… … сагааруулмаар ямар… …умэ олохогүйбди гэжэ …анаб. Бидэнэр бултадаа …умэтэй эбсэжэ шадаха… …йнабди. Совхозой хү… …илэгшэд, илангаяа тэ… …хүтэлбэрилэгшэд шуха… …шолол хэжэ, совхозой …эриие богонихон болзор …ид шууд һайжаруулха …жэ би һананаб.

…стиин бүхы колхозууд … совхозууд дотор уһа… …аг газар таряалангые …хын тулада уһалууриин … эрхилэлгын эрхим … жэшээнүүдые һайнаар …эн үзэжэ, тэдэнтэй …эхэ шухала байна гээ… …гөөр танайда манай …н юумэ бидэнэрые хан… …ададахагүй байна. Таа… …хэлэһэниие дуулахын, …эшээ дээрэһээ һургаал …, тухайлхада жэл бүри …ахад — хоёр миллиард …рооһо таряанай ургаса … тулада бидэнэр уһа… …аг хэды шэнээн газар… …йха ёһотойбди гэжэ то… …лхын тулада би та… …ерээ һэм. Энэмнай би… …страховой фонд шэнги …

…рв байгуулха аргаар …ой фондтой боложо … байна. Энэ хадаа гол …үн. Иимэ юумэ хэхэ хэ… … Зүгөөр тэрэнһээ гадна …уларилай ямаршье бай… …хэ ургаса абажа боло… …одорхой хэмжээнэй уһа… …аг газартай байха ёһо… …

…өр минии танайда ха… …дуулаһан юумэ намайе …улбагүй. Хэрбээ ажал …е иимээр эрхилээ һаа, уһалагдадаг иимэ газар дээрэһээ абтаһан таряан гашуун байжа болохо. Юундэб гэхэдэ, энэ таряа абахын түлөө таанар тон ехэ гаргаша хэнэт, тиин һайн юумэ туйлахабди гэжэ тон хяһуугаар хэлэнэт. Жэшээлхэдэ, таанар гектарһаа 20 центнер шэниисэ абахабди гэнэт. Танай эрхэ байдалда абажа заншаһантай сасуулхада алхам урагшаа хэһэн шэнги болоно. Юундэб гэхэдэ, мүнөө дунда зэргээр гектарһаа 8 центнер абана гээшэлтэ. Тиихэдэ 20 центнер гээшэ мүнөө таанарай абадаг байһанда орходоо хоёр хахад дахин ехэ болоно. Зүгөөр абажа болохо, абаха хэрэгтэй байһантай сасуулхада, ороной бусад районуудай түрүү ажахынууд дотор уһалууриин газар дээрэһээ абтадаг ургасатай сасуулхада энэтнай тон бага гээшэл.

Нүхэдүүд! Газар таряалан хүгжөөхэ талаар манайда тодорхой шэглэл зохёогдохо ёһотой. Эгээл һайн, ехэ үрэжэлтэй газарнуудта минеральна үтэгжүүлгэ эгээн ехээр хэхэ шухала.

Һаяхан минии Югославида ошоһониие таанар мэдэнэт. Энэ хадаа хадалиг орон мүн. Бидэнэр тэндэ ябахадаа хаа хаанагүй хада уулануудые, шулуутай газарнуудые хараабди. Гансал Воеводинодо һайн газар бии. Тэндэ гүрэнэй газар миил 20 процент болоно, тиихэдэ үлэгшэнь үмсын ажалтанай газарнууд мүн гэжэ югослав нүхэд намда хэлээ. Энэ 20 процент дээрэһээ Югослави товарна таряанайнгаа 60 процентые абана. Гүрэнэй ажахынууд дотор шэниисын ургаса гектарһаа 44 центнер болоно. Тэдэнэр шэниисэдэ минеральна үтэгжүүлгэ хэнэ, ехэ ургаса абтадаг сортнуудые, тэрэ тоодо «Безостая-1» гэдэг манай шэниисэшье тарина.

Бидэнэр мүнөө һайн сортын шэниисэ болон бусадшье ургамалнуудтайбди. Зүгөөр орооһото ургамалда бидэнэр минеральна үтэгжүүлгэ хэдэггүй гуримтайбди. Орооһото ургамалда минеральна үтэгжүүлгэ хэхэдэ ямар ашагтай байһыень Усть-Лабинска үйлэдбэриин управлениин жэшээ элитээр харуулна. Мүнөө жэлдэ Усть-Лабинска управлениин ажахынуудта нэгэ заахан ехэ минеральна үтэгжүүлгэнүүд үгтэһэн байгаа. Тэдэнэр дунда зэргээр үйлэдбэриингөө управлени дотор гектарһаа 40 центнер ургаса абана.

Һаяхан би ЦК-гай Президиумдэ бэшэг бэшэжэ, минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилгые ехэ болгохо шухала тухай һанаашалгаяа найруулааб, минеральна үтэгжүүлгэ хүсэд хүрэхэ тоотойгоор үйлэдбэрилхэ гээшые тоохогүй, энэ үтэгжүүлгэ хүрьһэндэ хэхэ хэрэгтэ болошогүйгөөр хандаха ябадал юундэ хүргэдэг байһан тухай баримтануудые харуулааб. Ородуудай минеральна үтэгжүүлгэ түмэр харгын хажууда хаягдана, үбэлдөө саһаар хушагдана, иимэ уулануудһаа үхибүүд шаргаар һолжорно гэһэн мэдээсэлые би хилын саада тээхи хэблэлдэ уншааб, тиимэ фотографинуудые харааб. Энэ хадаа һанаанһаа абаһан зүйл бэшэ, харин бодото баримтанууд мүн.

Бидэнэр минеральна үтэгжүүлгэ багаар үйлэдбэрилнэбди. Тиин бии байһан юумэмнайшье олон ушарта тон муугаар хэрэглэгдэнэ. Үгтэһэн минеральна үтэгжүүлгэеэ складуудһаа зөөжэ абаашаха, хэдэн һараар хэбтүүлхэгүй гэжэ зарим колхозууд болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ оло дахин һануулхашье хэрэгтэй болодог. Зарим ажахынууд дотор минеральна үтэгжүүлгэнүүд сагаан талада хэбтэжэ, шүүһэеэ гаража байһан ушарые таанар өөһэдөө мэдэхэ байхат. Саашаа ябахын аргагүй гэжэ хэлэмээр. Эдэ бүхы юун тухай гэршэлнэб гэхэдэ, үгтэһэн минеральна үтэгжүүлгын багаханшье хубиие ашагладаггүй колхозууд болон совхозуудай тон муу байдалтай байдагые харуулна. Хилын саана фермер минеральна үтэгжүүлгэ худалдан абана, тэрэнээ полиэтилен мэшээгүүд соо хадагална, орооһон шэнгеэр хадагална. Тиихэдэ манай зарим хүтэлбэрилэгшэд үтэгжүүлгэ гээшые ямар нэгэн дарамта шэнгеэр бододог.

Бидэнэр минеральна үтэгжүүлгэнүүдые хилын саана гарганабди. Юундэб гэхэдэ, энээнэй ямар сэнтэй болодогые манай экономистнууд ёһотой гэгшээр тооложо һураагүй байна бшуу. Хэрбээ тэдэнэр тооложо үзөө һаа, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые хилын саана гаргажа байнхаар, хоёр үлүүтэй тонно таряа абахын тулада нэгэ тонно үтэгжүүлгэнүүдые газарта оруулаа һаа дээрэ гэжэ мэдэхэ байгаа. Минеральна үтэгжүүлгэнүүдые гаргажа байнхаар, абтаһан таряа хилын саана гаргаа һаа экономическа талаараа ашагтай байна. Өөһэдынгөө дотоодын хэрэгсэлые минеральна үтэгжүүлгээр хүсэд хангаһанайнгаа һүүлээр лэ тэрэниие хилын саана гаргажа болоно.

Минеральна үтэгжүүлгэнүүдые бодолтой һайнаар ашаглаха талаар таанаршье шалгарна бэшэ гээшэ хат. Жэшээлхэдэ, бахчева болон овощиин ургамалнуудта нэмэлтэ тэжээл үгтэхэдөө минеральна үтэгжүүлгэ самолёдоор сүршэхэ аргаар тарааха гээшые зүб гэжэ тооложо болохо гээшэ аал. Анхарал оролдолго гаргадаг ээзд иимэ юумэ хэхэгүй байха.

Партиин Центральна Комитет минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилгын, тэдэниие зүбөөр ашаглалгын асуудалнуудые түрүүшын ээлжээнэй шухала хэрэг гэжэ тоолоно.

Үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилгые ехэ болгохын тулада бидэнэр бүхы юумэ хэнэбди. Мүнөө жэлдэ манайда 20 миллион тонно минеральна үтэгжүүлгэнүүд үйлэдбэрилэгдэхэ. Тиихэдэ эдэ үтэгжүүлгэнүүдые үйлэдбэрилхэ хүсэн 8 миллион шахуу тонноор ехэ болгогдохо ёһотой. 1965 ондо 35 миллион тонно минеральна үтэгжүүлгэнүүдые гаргахын тулада 9 миллион үлүүтэй тонно үтэгжүүлгэ гаргахаар үйлэдбэриин хүсые нэмээхээр түсэблэгдэнэ.

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

Колхоз, совхозуудай полинууд дээрэһээ

Аша ехэтэй туһаламжа

Сентябриин түрүүшын хахадта хура бороогой орожо, зарим тэды һаатуулбашье һаань, Хэжэнгын совхозой хоёрдохи фермынхид таряа хуряалгаяа муу бэшээр ябуулжа байна.

Эндэ гол түлэб «СК-3» түхэлэй 11 комбайн, «ЖБ-4,6» түхэлэй хэдэн жатка һаадгүй хүдэлжэ, бүхы 3115 гектар орооһото ургамалнуудай 2000 гаран гектарынь амяарлан хуряагдаа. Фермын тоог дээрэ хамта 11 мянган центнер таряан ороо. Тэрэнһээ 2600 центнерынь гүрэндэ тушаагданхай. Ойрын үдэрнүүдтэ үшөө 800 центнер таряа бэлэдхэлэй пунктда ябуулжа, социалис уялгаяа дүүргэхэнь.

Таряа хуряалга дээрэ механизаторнууд Михаил Гатилов, Анатолий Вишняков, Борис Аюров, Иван Яковлев болон бусад бүтээсэ ехэтэй ажалаараа шалгарна.

—Тоог дээрэ бууһан орооһо түргэн сэбэрлэжэ, гүрэндэ тушааха, үрэһэ хүрэнгэдэ хааха хэрэгтэмнай Буряадай хүдөө ажахын институтай студентнэр айхабтар ехэ туһа хүргэнэ. Комбайнаар гараһан нойтобтор орооһоной обоодоо халахагүйн тула студентнүүд үдэр һунигүй оролдосотойгоор хүдэлжэ, обоо бүхэниие «ОС-3» машинаар 3—4 дахин сэбэрлэхэ, хиидхэхэ баатай болоно,— гэжэ фермые даагша Б. Намдаков хэлэнэ.

Тоог дээрэ хүдэлэгшэдэй дундаһаа студентнэр Октябрина Тулаева (Советскэ Союзай Герой Жамбал Тулаевай басаган), Эля Аютова, Геля Балдунова, Елена Павлова, Нина Данжаева, Розалия Ринчинова болон бусад магтаалтай һайнаар ажаллана. Эндэ таряа зөөхэ, автомашинада ашаха, буулгаха хүдэлмэридэ студент хүбүүд Хубисхал Батомункуев, Аюр Дондуков, Даба Балсанов, Даши-Нима Дугаров болон бусад эрхимээр хүдэлнэ гэжэ тэмдэглэхэ ушартай.

Тэрэшэлэн Анатолий Кутов Булат Галсандашиев хоёр «ДТ-54» тракторта прицепщигээр хүдэлжэ, намарай паар хахалалсахадаа, үдэр бүриингөө даабари 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Фермэдэ бүхыдөө богони болзор соо 1600 га намарай эртын паар һайнаар хахалагданхай. Сентябриин барагдатар үшөө 700 га хахалжа, намарай паар бэлдэхэ түсэбөө заабол дүүргэхэ зорилготой. Энэ үедэнь студентнэр Геннадий Чащин, Виктор Суханов гэгшэд тракторoор таряалангай һолоомо тросоор татуулжа, нэгэ захадань суглуулаад, паар хахалха газар бэлдэнэ.

—Бэрхэл хүбүүд, басагад байна. Ямаршье хүдэлмэридэ эльгээхэдэ жэшээтэ һайнаар хүдэлнэ. Тэдэндэ иимэ ехэ туһаламжа хүргэһэнэйнь түлөө тон ехэ баясхалан хүргэхэ, халуунаар үдэшэхэбди,—гэжэ нүхэр Намдаков хөөрэнэ.

Н. Бочкин,
манай тусхай штатна бэшэ корр.
Хори.

Уялгаһаа гадуур тушаана

ХЯАГТА. (Телефоноор абтаба). Ургаса хуряажа эхилхэһээ урид үйлэдбэриин управлениин томохон ажахынуудай нэгэн Хяагтын совхозой коллектив (директорынь Л. А. Афанасьев, партномойнь секретарь Н. К. Касаточкин) 9 мянган центнер таряа гүрэндэ худалдаха социалис уялга абаа һэн.

Мүнөө хяагтынхид хэлэһэн үгэдөө хүрэбэ. Тэдэнэр сентябриин 15-да Хяагтын-Адагай бэлэдхэлэй пунктда 9480 центнер эрхим шанартай таряа тушаагаа.

Аргэ боломжоёо дахин тооложо үзөөд, совхозой таряашад уялгаһаа гадуур үшөө хоёр мянган центнер таряа худалдаха гэжэ шиидээ. Сентябриин 19-нэй мэдээгээр эдэнэр 10400 центнер гэхэ гү, али уялгаһаа гадуур 1400 центнер худалдаһан байна. Үлэһэн 600 центнерээ үглөө мүнөө тушаажа дүүргэхэнь.

Иимэ амжалта ямар аргаар туйлагдааб гэхэдэ, механизаторнуудай ажал зүбөөр эмхидхэгдэһэн байна. Комбайнууд бүлэг бүлэгөөрөө хүдэлгэгдөө. Нэгэдэхи бригадын комбайнер Г. Ф. Овчинников «СК-3» комбайнаар халаанайнгаа нормо үдэр бүри дүүргэжэ, бүхыдөө 250 гектар баал суглуулан сохёо. Урдань шофёр ябаһан Павел Козолупенко 230 гектар суглуулаа. Мүн нэгэдэхи бригадаһаа Кронит Казаков, Константин Каленов гэгшэд 215—225 гектар хадаһан байна.

Ерэхэ жэлэй үрэһэн хаагдажа, намарай паар хахалагдажа байна.

А. Громова.

Түлэг дундаа

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой таряашад болон механизаторнууд байгша ондо орооһо таряанай бараг ургаса 3100 гектар дээрэ ургуулаа. Мүнөө колхозой поли дээрэ ургаса хуряалгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна.

Таряа хуряалгада хабаададаг трактористнууд, комбайнернуудай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэжэ, дүнгүүдынь табан хоногтоо гаргагдажа байдаг.

Колхозой нэгэдэхи отделениин комбайнернуудай хуряаһан газарые тэндэхи тракторно-таряан ажалай бригадын тоо бүридхэгшэ П. П. Трофимов үдэр бүри хэмжээд, тусхай дансада тэмдэглэжэ байдаг. «Ургаса хуряалгын хүдэлмэридэ хэн түрүүлжэ ябанаб» гэжэ нүхэр Трофимовһаа асуухадамнай:

— Комбайнернууд Иван Степанович Зубакин Георгий Александрович Шляхов хоёр бултанһаа һайнаар ажаллажа, түрүү һуурида гаранхай, —гээд тэрэ тоб байса харюусаа һэн.

Эдэ хоёр нүхэрнай комбайнераар үнихэнэй хүдэлмэрилжэ, баян дүй дүршэлтэй болоһон механизаторнууд юм. Ургаса хуряалгын үедэ нүхэр Шляхов «С-6» комбайнаар бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Үдэр бүри 10 га таряа хадаха даабаритай байгаад, 12,5—13 гектар хүрэтэр хуряана. Тиигээд үдэрэйнгөө даабариие 125—130 процент дүүргэдэг. Тэрэнэй ажалайнь шанар һайн.

Мүн комбайнер И. С. Зубакин һайнаар хүдэлнэ. Ургаса хуряалгын эхилһэнһээ хойшо 200 гаран га орооһо таряа хуряажа, үдэрэйнгөө даабари ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Б. Нимаев.

400 га намарай паар хахалагдаба

Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин «Восточные Саяны» колхозой поли дээрэ намарай паар хахалалга түлэг дундаа ябажа байнхай. Энэ хүдэлмэри Галбайн отделенидэ илангаяа эмхитэйгээр ябуулагдана. Намарай паар һайн шанартайгаар хахалжа шадаа һаа, ерэхэ жэлдэ үндэр ургаса хуряахабди гэжэ эндэхи механизаторнууд зүбөөр ойлгоһон байна. Тиимэһээ орооһо таряанай, кукурузын полинуудай сүлөөлэгдэхэтэй сасуу паар хахалжа эхилнэ.

Галбайн отделени 900 гектар намарай паар хахалха түсэбтэй юм. Мүнөө 400 гаран га хахалагдажа, түсэбынь 44,4 процент дүүргэгдээд байна. Паар хахалалган хоёр халаанда эмхидхэгдэжэ, тракторнууд бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдана.

Отделениин механизаторнууд В. Шакталаев, И. Попов, С. Серебренников, И. Быковский гэгшэд паар хахалалга дээрэ час бүхэниие зүбөөр хэрэглэжэ, амжалта туйлана.

С. Ардуев,
хүдөө бэшэгшэ.

Үдын совхоз гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө сентябриин 8-да дүүргээ юм. Эдэ үдэрнүүдтэ таряа тушаалга үргэлжэлһөөр. Совхозойхид үдэр һунигүй ажаллаһан зандаа. Тэдэнэй дунда жолоошод Ефим Розенкинд, Молонор Закиров илангаяа шалгарна. Зураг дээрэ (зүүн гарһаа): жолоошон М. Закиров, Е. Розенкинд.

С. Балдуевай фото.

…Хрущев Волжско …ческэ комбинадта ошобо

…ГРАД, сентябриин 18. …руппа). Волжско гэжэ залуу …химигүүдэй ехэ үдэр боло… …-эй ЦК-гай нэгэдэхи сек… …СССР-эй Министрнүүдэй Со… …рүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хру… …лдэр эдээндэ айлшалжа …олжско химическэ комбинат …рын саг соо манай ороной …ин томо предприятинуудай …лохо юм.

… ажахын шухала энэ һалба… …рдан түргэнөөр хүгжэһые … химическэ комбинадай жэ… …һээ хаража болоно. Нижне… … совнархозой түрүүлэгшын …ологшо В. Д. Беляев барил… …тай Никита Сергеевичые та… …. Хоёр—хоёр хахад жэлэй … байхада комбинадай 7 за… …н хүсөөрөө хүдэлхэ юм. Мү… …омнай Волжско химигүүдэй …илнүүдые абажа байдаг.

…С. Хрущев Доодо Волгодо ерэбэ

…ХАНЬ, сентябриин 18. …руппа). КПСС-эй ЦК-гай нэ… …кретарь, СССР-эй Министр… …Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр …ущев Астраханьска облас… …бэрилхы хүдэлмэрилэгшэд… …станци баригшадтай, уһа… …ын, хүдөө ажахын мэргэ… … партиин обкомдо хөөрэл… …ю Волгын гидроэлектро… …риха тухай, Доодо По… … уһалагдадаг газар таряа… …хэ тухай асуудал зүбшэн

Нүхэр Н. С. Хрущев Астраханиин предприятинуудай хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэдтэй уулзаба

АСТРАХАНЬ, сентябриин 18. (Пресс-группа). Волго-Ахтубинска шадарай, Волго мүрэнэй адагтахи газар дайдын баян гээшэнь аргагүй. Энэ хизаарай шухала арга боломжонуудай нэгэнь—ожорһон (камыш) болоно. 270 мянган гектар дээрэ энэ ургамал бии юм. Ожорһон (камыш) хадаа целлюлозно саарһанай промышленностиин түүхэй эд болодог. Саарһанай, картоной, барилгын плитэнүүдэй, амһарта болон бусад зүйл хэхэдэ энэ хэрэглэгдэдэг байна.

Байгаалиин баялиг хэрэглэхэ талаар манай орондо ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа байдаг. Волгын адагта ургадаг энэ баялигые хэрэглэхэ хүдэлмэри эрхилэгдэнэ. Астрахань шадар томо гэгшын целлюлозно картонно комбинат баригдажа байнхай. Энэ предприятиин түрүүшын ээлжээн нёдондо ашаглалгада оруулагданхай. Энэ комбинадай хоёрдохи ээлжээниинь байгша оной дүрбэдэхи квартал соо хүдэлжэ эхилхэ ёһотой. Энэ шэнэ предприяти орондоо жэл соо 180 мянган целлюлозо, 170 мянган тонно амһартын картон үгэхэ юм. Ерэхэ жэлһээ эхилээд тэжээлэй дрожжи, плитэнүүдые гаргажа эхилхэ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев үсэгэлдэр Астраханьдахи целлюлозно-картонно комбинат ерээ гэжэ мэдээсэгдээ һэн. Хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд, барилгашад хүндэтэ айлшаниие халуунаар амаршалба. Партиин Астраханьска обкомой нэгэдэхи секретарь В. И. Антонов, облгүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. К. Блохин, Нижне-Волжско совнархозой түрүүлэгшэ И. Ф. Синицын гэгшэд нүхэр Н. С. Хрущевтой хамта ерэлсэбэ.

Н. С. Хрущев шэнэ предприятитай танилсаба. Комбинадай директор А. М. Приступа тайлбари үгэбэ. Энэ залуу коллектив найма һарынгаа түсэб амжалтатайгаар дүүргээ гэжэ директор мэдээсэбэ.

Н. С. Хрущев мэргэжэлтэдтэй, хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдэнэ, үйлэдбэриин технологёор һонирхоно.

Предприяти хаража дүүргэһэнэй һүүлээр нүхэр Н. С. Хрущев комбинадай хүтэлбэрилэгшэдтэй, мэргэжэлтэдтэй хөөрэлдэбэ. Цехүүдэй начальнигууд, олон мастернууд, бригадирнууд, түрүү хүдэлмэришэд энэ хөөрэлдөөндэ хабаадаба.

Никита Сергеевич продукциин өөрын үнэ хэды шэнээн болоноб гэжэ һонирхоно. Предприятиин коллектив һүүлэй жэл соо картоной өөрынь үнэ ехээр хямдаруулаа гэжэ комбинадай директор нүхэр Приступа мэдээсэнэ. Ойрын саг соо комбинадай түрүүшын ээлжээн бүрин хүсөөрөө хүдэлхэ, тиихэдэнь продукциин өөрынь үнэ үшөө хямдарха.

— Тиихэдээ ожорһоор хэһэн картон олзотой болоно гү?—гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев хэлэбэ.

— Тиимэ даа, — гэжэ нүхэр Приступа харюусаба. Манай инженернүүд, хүдэлмэришэд шэнэ түхэлэй машина болон түхеэрэлгэ ашаглажа эхилэнхэй.

— Танай комбинат тухай асуудал шиидхэжэ байхадаа энээн руу модо зөөнгүй, эндэхи баян ожорһо хэрэглэхэ гэжэ бодомжолһон байгаабди, —гэжэ Н. С. Хрущев тэмдэглэбэ. Бодото байдал эдэ хараа түсэбые харюулба ха юм.

Амһарта хэхэдэ 1 тонно картон 14 кубометр модо һэлгэхэ шадалтай гэжэ предприятиин хүтэлбэрилэгшэд мэдээсэбэ. Тиигээдшье картоноор хэһэн амһарта хабтагайгаар хэһэндэ орходоо шэрэхэ, зөөхэдэ һураггүй дээрэ.

Ожорһо хуряаха хүдэлмэри оньһожоруулха тухай ехэ оролдолго гаргаха хэрэгтэй гэжэ Н. С. Хрущев зүбшөөбэ. Мүн энээниие шэрэхэ зохистой арга хэрэглэхэ шухала.

— Иимэ түхэлэй предприятинуудай түрүүшынхинь танай комбинат болоно,—гэжэ Никита Сергеевич үргэлжэлүүлбэ. Ороной мүн бусадшье районуудта ожорһон ехээр ургадаг. Тиимэһээ иимэ комбинадуудые ожорһоной ургадаг газарта дүтэ барибал дээрэ. Тиигэбэл хямда продукци абтахань дамжаггүй.

Предприятиин хүдэлмэреэр сэдьхэлээ хананги байһан тухайдаа Н. С. Хрущев хэлээд, шэнэ илалта туйлахыень комбинадай хүтэлбэрилэгшэдтэ, инженернүүд болон хүдэлмэришэдтэ хүсэбэ.

Заводой талмайда хэдэн зуун хүдэлмэришэд, технигүүд, инженернүүд сугларба. Эдэнэр Никита Сергеевичые халуунаар амаршална.

— Нүхэдүүд, һайн юумэ хээ гээшэт. Хэдэн зуун жэлэй турша соо эндэхи ожорһон хэрэглэгдэнгүй, шатаагдадаг байгаа. Мүнөө танай комбинат продукци үгэжэ байна. Байгаалиин баялигые совет арадай аша туһада хэрэглэхын тулада саашадаашье улам һайнаар хүдэлхэ хэрэгтэй,—гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев хэлэбэ.

Амаршалһанайнь түлөө баясхалан хүргэбэ

Вьетнамай ажалшадай партиин Центральна Комитедэй түрүүлэгшэ, Вьетнамай Демократическа Республикын Президент Хо Ши Мин, Вьетнамай Демократическа Республикын национальна суглаанай саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшэ Чыонг Тинь, Вьетнамай Демократическа Республикын премьер-министр Фам Ван Донг Вьетнамай арадай үмэнэһөө, Вьетнамай ажалшадай партиин, ДРВ-гэй правительствын үмэнэһөө Вьетнамай Демократическа Республикын XVIII жэлэй ойтой — национальна һайндэртэй дашарамдуулан амаршалһанайнь түлөө КПСС-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй нэрэ дээрэ эльгээһэн телеграмма соогоо баясхалан хүргэжэ байһанаа мэдүүлбэ.

Хойто Вьетнамда социализм байгуулха хэрэгтэнь, эбэй ёһоор ороноо нэгэдүүлхын түлөө тэмсэлдэ агуу ехэ совет арадай зүгһөө Вьетнамай арадта али болохо туһаламжа үзүүлжэ байдаг гэжэ тэрээн соонь тэмдэглэгдэнэ.

(ТАСС).

СССР-эй Арадай Ажахын Соведтэ

Новочеркасскын электровоз бүтээгшэдэй үүсхэл дэмжэгдэбэ

«Новочеркасскын электровоз бүтээдэг заводто үйлэдбэриин түсэблэлгын шэнэ гурим нэбтэрүүлһэн дүй дүршэл тухай» асуудал СССР-эй Арадай Ажахын Соведэй коллеги дээрэ хаража үзэгдэбэ. Предприятиин начальник инженер А. С. Родов заседани дээрэ элидхэл хэбэ. Энэ хүнэй ударидалга доро хэдэн мэргэжэлтэд энэ түрүү арга зохёоһон байгаа.

Түсэблэлгын шэнэ гурим хадаа заводой хүдэлмэришэдэй ажалые зүбөөр эмхидхэхэ, үйлэдбэриие ударидаха хэрэгтэ олониитэ ажалшадые хабаадуулха хэрэгтэ туһатай байба. Новочеркасскын электровоз бүтээгшэд жэгдэ бэшээр хүдэлхэ ябадалые эрид шууд усадхажа шадаа. Һарын түсэбөөр хараалагдаһан продукциин гурбанай нэгэ хубиие арбан хоног соо гаргадаг болонхой. Ажалай бүтээсэ дээшэлээ, гаргаһан продукциин шанар һайжараа, голодоһондо гарадаг гаргаша хороогдоо, үйлэдбэриин түхеэрэлгэ һайнаар ашаглагдадаг болоо. Тус заводто социалис мүрысөөнэй дүн үдэр бүри гаргагдана.

Новочеркасскын электровоз бүтээгшэдэй жэшээгээр түсэблэлгын энэ гурим иимэ заводуудта: Тбилиссэй электровоз барилгын, Калининай вагон бүтээлгын, координатна станогуудые бүтээдэг Москвагай, түмэр замай машина бүтээдэг Тульска, крануудые бүтээдэг Камышинска заводуудта хэрэглэгдэдэг болонхой.

Үйлэдбэриие нарижуулан һайжаруулха, үйлэдбэриин түсэблэлгын шэнэ гурим нэбтэрүүлхэ талаар Новочеркасска заводой коллективэй һайн дүй дүршэл СССР-эй Арадай Ажахын Соведэй коллегидэ һайшаагдаба. Ороной промышленна предприятинуудта энэ шэнэ үүсхэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэмжээнүүд хараалагданхай. (ТАСС).

Нүхэр Н. С. ХРУЩЕВОЙ үгын түгэсхэл

35 миллион тонно гээшэмнай США-гай 1962 оной хэмжээн гээшэл. 1962 ондо США 35 миллион тонно минеральна үтэгжүүлгэнүүдые үйлэдбэрилhэн байгаа. Тэндэ фермерүүдэй эрилтэнүүд минеральна үтэгжүүлгэнүүдээр хүсэд ханагдана. Тэрэнь гол түлэб кукурузын ашаар гектар бүриhөө ороохо абалгые ехэ болгохо арга олгоно. Тэрэнэй эсэстэ США дотор, жэшээлхэдэ, намарай шэниисын ургаса балай ехэ бэшэ, дунда зэргээр гектарhаа 16,4 центнер болодогшье hаань, тарилгын талмай хороогдоно.

Бидэнэр колхозуудта болон совхозуудта үгтэхэ минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилгые эрид шууд ехэ болгохо замаар ябаха ёhотойбди. Шэниисын ехэ ургаса абаха таатай зохид эрхэ байдалтай районуудта зорюулан 1964 ондо хэрэгтэй болохо тоогой минеральна үтэгжүүлгэнүүдые бүри мүнөө илган гаргаха хэрэгтэй.

Би таанарай хэлэhэн үгэнүүдые анхаралтайгаар шагнааб. Таанар өөрынгөө хэрэгые мэдэхэ байнат. Экономическа ехэ ашаг абахын, ороохо таряа ехээр абахын тулада минеральна үтэгжүүлгэнүүдые ямар ургамалнуудта хээ hаа ашагтайб гэжэ бидэнэр таанартай хамтадаа hайнаар бодожо үзэхэ зэргэтэйбди. Жэшээлхэдэ, США дотор минеральна үтэгжүүлгэнүүдэй 34 процентнь кукурузада хэгдэнэ. 1962 ондо тэндэ дунда зэргээр кукурузын ургаса гектарhаа 40 гаран центнер абтаа. США дотор таряалангай гектар бүридэ 227 килограмм минеральна үтэгжүүлгэнүүд, Баруун Германида — 1050, Англида — 766, ГДР-тэ — 715, Францида — 507 килограмм, тиихэдэ манайда дунда зэргээр 70 килограмм хэгдэнэ. Хэрбээ манайда минеральна үтэгжүүлгэнүүд бүхыдөө шахуу техническэ ургамалнуудта хэгдэнэ гэжэ хараада абаа hаа, бидэнэр ороохото ургамалнуудта юушье үгэнэгүйбди. Энэ асуудал хадаа бүхы талаарнь, анхаралтайгаар шэнжэлэн үзэмөөр асуудал мүн болоно.

Бидэнэр минеральна үтэгжүүлгэнүүдые үйлэдбэрилхэ талаар юундэ гээгдэшоо гээшэбибди? Манайда үргэн ехэ полинууд бии. Бидэнэр тарилгын талмайнуудые үргэдхэхэ замаар ябаабди. Мүнөө бидэнэр ургаса дээшэлүүлхэ гэhэн асуудалда хүсэл оролдолгоёо зорюулха, тиимэ болохолоороо, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые үйлэдбэрилхэ хэрэгтэ зорюулха болоо гээшэ хабди. Иимэ аргаар бидэнэр валовой суглуулбариие ехэ болгожо, продукциень химдаруулжа шадаха байнабди.

Бидэнэр минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилгые 1970 ондо тухайлхада 100 миллион тонно хүрэтэр дээшэлүүлхэ гэжэ түсэблэнэбди. Мүн саашадаашье минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилгые хүгжөөхэбди.

Ямар районууд дотор, ямар ургамалнуудта түрүүшын ээлжээндэ үтэгжүүлгэ хэхэб гэжэ бидэнэр бодожо үзэхэ ёhотойбди гэжэ үшөө дахин заахые хүсэнэб. Жэшээ болгон Кубаниие абаад үзэе. Энэ жэлдэ Краснодарай хизаар 200 миллион пүүд таряа гүрэндэ худалдаха. Тиихэдэ 5—7 жэлэй урда тээ энэ хизаар 100—110 миллион пүүд үгэдэг байгаа. Жэшээнь, тэндэ гектар бүридэ мянган килограмм үтэгжүүлгэ хээ hаа, манай эрхим селекционернүүдэй нэгэн академик нүхэр Лукьяненко гэгшын хэлэhэнэй ёhоор, тэрэнэй «Безостая-1» гэжэ сорт гектарhаа 50—60 центнер ургаса үгэхэ байна. Нүхэдүүд, энэмнай 50—60 центнер шэниисэ гээшэл! Тиихэдэ Кубаньда 50—60 центнер кукуруза абаха гээшэ шэниисэ абаhанда орходоо хүнгэн байна.

Ростовой областьдо эрхэ байдалынь Краснодарай хизаарайхида орходоо нэгэ бага муу юм. Мүн тэндэшье хэрэглэгдээгүй ехэхэн арга боломжонууд бии. Ставрополиин хизаарай баруун хубида баhал hайн газарнууд бии. Хойто-Осетидэ, Кабардино-Балкарида hайн эрхэ байдалтай, нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, энэ асуудалые hайнаар шэнжэлэн үзэхэ, хаана үлэмжэ hайн эрхэ байдал бииб гэжэ, үрэжэлтэ хэды хэмжээнэй газарнуудые ашаглахаб, ямар газарта түрүүшын ээлжээндэ минеральна үтэгжүүлгэнүүдые, ехэ ургаса абаха техникэ хэрэглэжэ болохоб гэжэ hайнаар шэнжэлэн үзэхэ шухала.

Барайгар абаха тухай хэлэхэ болоо hаа, манайда эгээл химда барайгар Кубаньда, Ростовой Донской нугада абтаха гээшэ ха. Энэмнай ашаглагдадаг болонхой газарнууд гээшэл. Тэндэ шэнжэлэлгын институдууд, туршалгын станцинууд, мэргэжэлтэ кадрнууд бии. Кировоград — Полтаваhаа хойгуурхи оршондо минеральна үтэгжүүлгэнүүдые хэхэдэ ехэ ашагтай байха гэжэ hананаб. Тэндэ тэрэшэлэн ороохо таряанай ехэ ургаса абажа болоно. Жэшээ болгон би өөрынгөө түрэл Калиновкые абанаб. Мүнөө жэлдэ тэндэ сагай уларил хатуу байгаа. Тиигэбэшье калиновкынхид гектар бүриhөө 24 центнер хара таряа, 21 центнер намарай шэниисэ абаа. Тиихэдэ «Мироновская-808» гэжэ сортын шэниисэ — 43 центнер, «Кузнецкая-45» гэжэ сортын — 34 центнер, горох дунда зэргээр — 24 центнер абтаа. Үтэгжүүлгэ хэрэглэжэ, сагай уларилай муу байбашье hаа, үндэр, тогтууритай ургаса абадаг тэрэ түрүү ажахынуудай жэшээ иимэ байна.

Хэрбээ газар таряалан бүри болбосон ёhоор эрхилжэ, ажахынуудта минеральна үтэгжүүлгэнүүдые шухала хэрэгтэй хэмжээгээрнь үгөө hаа, энэ зонын оршондо, Курска Орловско, Тульска, Калужска, Рязанска, Тамбовско, Липецкэ областьнуудые, Воронежско областиин, мүн хэдэ хэдэн бусад областьнуудай зарим хубиие оруулалсан, мүнөө үеынхидээ орходоо нилээд ехэ таряа абажа болоно. Мүнөө тэндэ тухайлхада гектарhаа 10—10 центнер абана. Тиихэдэ 3—4 дахин ехээр абажа болохо байгаа.

Тиимэ болохолоороо анхарал оролдолго гаргадаг ээзд шэнгеэр бидэнэр ямар хэмжээтэйгээр, хаана, ямар ургамалда зөөри гаргаа hаа hайн бэ гэжэ шиидхэхэ ёhотойбди. Би газар уhалха гээшые уялгата хэрэг гэжэ тоолоноб. Тиин бидэнэр тэдэ районуудай колхозууд болон совхозуудта минеральна үтэгжүүлгэнүүдые үгөө hаа, хэрэгтэй тоото таряагаа түргэнөөр абахабди, газар таряалан болбосон ёhоор хэрэглэхэбди.

Нүхэд хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахы хүтэлбэрилхэ хэрэгые мүнөө эрид шууд hайжаруулха хэрэгтэй. Бидэнэр партийна организацинуудай байгууламжые үйлэдбэриин гуримаар шэнэдхэн байгуулаабди. Энэмнай зүб, шухала хэмжээн мүн. Зүгөөр хүнүүд хуушан заншалтайгаа үлөө. Зарим хүдэлмэрилэгшэд хүтэлбэриин албан хойрог гуримhаа hалажа шаданагүй: колхозууд болон совхозуудта телеграммануудые эльгээнэ, ажал хэрэгые телефоноор «мушхана», тиихэдэ ургасань тэрээнhээ дээшэлнэгүй. Юундэб гэхэдэ, тэдэнэр өөhэдөөшье, эрилтэ табигдаhан хүнүүдынь ямар аргаар ургаса дээшэлүүлхэ, ехээр шэниисэ абаха байhаниие ёhотой гэгшээр мэдэнэгүй. Тиимэ хүтэлбэриhөө таряан нэмэхэгүй.

Нүхэдүүд, hураха хэрэгтэй! Хүдөө ажахы дотор ажал хэрэгтэ промышленность доторхидол адляар хандаха шухала. Заводой нэгэшье директор мэргэжэлгүй hаань, станок жолоодожо шадахагүй hаань, нэгэшье хүдэлмэришэниие станогто дүтэ табидаггүй байна бшуу. Тиихэдэ хүдөө ажахы дотор үсөөн бэшэ ушарта юушье мэдэхэгүй хүн дуратай газартаа гансал өөрөө хүдэлмэрилхэhөө байтагай, ёhотой гэгшээр юушье ойлгуулхагүй аад, бусадые hургаха гэдэг.

Эрдэмдэ hураха, эрдэм ухаанай туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэлые шудалха гээшэ мүнөө гол зүйл мүн. Хүнүүдые hайнаар hургаха, hургаха ба шалгаха хэрэгтэй. Энэ шэнэ эрилтын ёhоор ажалые эмхидхэлгын, түлбэриин гуримые шэнээр хаража үзэхэ хэрэгтэй. Кубаниин механизатор В. Светличный центнер саахарай свекло үйлэдбэрилхэдөө 11,7 минута гаргашална, тиихэдэнь ондоо хүнүүд — 2,5 час гаргашална. Эдэ хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай түлбэридэхи илгаань ехэ бэшэ гээшэ ха. Хүнүүдые саахарай свёкло тарилгын түрүү аргада hургаха, hурахын, шэнэ технологи болон техникэ шудалхын түлөө тэдэнэрэй материальна урмашуулгые ехэ болгохо хэрэгтэй.

Газар уhалууриин асуудалнуудые эрхилдэг союзна болон республиканска организацинуудые түлөөлhэн нүхэд Шубладзе Корнев гэгшэд эндэ бии байна. Нүхэдүүд, эдэ районуудай уhалууриин газарнууд дээрэ нэгэ хахад — хоёр миллиард пүүд ороохо таряа абахын тулада хаана, ямар районууд дотор газар уhалалгада зөөри оруулхада үлэмжэ ашагтайб гэжэ тооложо үзэхые би гуйнаб.

Уhалагдадаг газарнууд дээрэ барайгар тарихада, тон ехэ потенциальна арга боломжонуудтай ургамал мүн болохо кукуруза барайгарай хойноhоо таряа hаа эгээл ашагтай гээшэ ха. Наhа барahан Марк Озерный гектарhаа 224 центнер ороохо абадаг байгаа. Закарпатиин Юрий Питра, Анна Ладани болон бусад кукурузашад кукурузын үндэр ургасаар алдаршана. Америкынхид уhалууриин газар дээрэ дунда зэргээр гектарhаа 80 центнер ороохо абана. Казахстанда «40 лет Октября» колхоздо тухайлхада мүн иимэ хэмжээтэй ургаса абана. Би hайн ажахы абажа харуулна гээшэб. Хэрбээ минеральна үтэгжүүлгэ гуримгүйгөөр тараан хаяа hаа, ехэ ургаса абахагүйш. Полиёо ажал хэрэг мэдэнхэйгээр үтэгжүүлхэ хэрэгтэй.

Нүхэр Шубладзе газар уhалалгын асуудалаар Узбекистан, Таджикистан, Казахстан болон Туркменистаниие хараална. Энэнь зүб гээшэ ха. Юундэб гэхэдэ тэндэ газар уhалалга болбосон аргаар ябуулагдана. Энэ хэрэг үни удаанай эхилhэн юм. Ажабайдалынь хүнүүдые газар уhалха баатай болгоhон байгаа.

Дунда Азида хоёр ургаса абажа болоно: горох ургуулха, тэрэнэй hүүлээр кукуруза473 тарижа, эдеэшэhэн буурсагтай болохо. Эдеэшэhэн буурсагынь ногоотойгоо хамта малай хүсэд hайн тэжээл болохо байна.

Эдэ районуудые зүб ёhоор сэгнээд, бидэнэр волжско газарта ехээр найданабди. Тэндэ ехэ уhан бии, ехэ дулаан. Украинын урда хубида, Кубаньда болон Доной ехэ арга боломжонууд бии.

Волго-Ахтубинска нугые шэнжэлэн үзэхэ хэрэг үргэлжэлүүлхэ шухала. Нижневолжско станци барилгын асуудалые hайнаар хаража үзэхэ, тиихэтэй нэгэн хамта Ахтубын нуга шудалха гэжэ хараалха саг хүрэжэ ерэнхэй гээшэ ха. Энэ нуга гоёор найруулан хэлэхэдэ, манай ехэ огород болохо зэргэтэй.

Волгоградай оршондохи уhалууриин газар дээрэ ямар ургамалнуудые таряа hаа эгээл ашагтай байхаб гэhэн асуудал тэрэшэлэн гарана. Танай хэлдэг ёhоор, эндэ оройн капуста тариха хэрэгтэй байhанда би hэжэг hананагүйб. Эндэ эртын капуста тариха хэрэгтэй боложо магад гээшэ гү, тиихэдэ оройн капуста Татарhаа гү, али ондоо нэгэ газарhаа асарха. Зүгөөр Волго-Доной каналай оршондохи уhалууриин газар дээрэhээ гектарhаа 200 центнер капуста абадаг байhантай эбсэжэ болохогүй. Иимэ капуста гээшэ алтан капуста болоно. Москва шадар ургаhан капустые гараараа тойруулан тэбэрижэ хүрэхэгүйш, тиихэдэ эндэхи капуста абаhан бэеэрээ. хармаан соогоо хэжэ болоно. Энэнь капуста гээшэ аал? Иимэ уhалалга хэндэ хэрэгтэй гээшэб?

Энэ капустые хэдэн хүнэй ургуулдаг байhаниие тоолохоншье бэрхэтэй. Мүнөө үедэ газарые гар аргаар элдүүрилжэ болохо гээшэ аал? Капуста ургуулгада хэгдэhэн гаргашанууд бултадаа бусаагдана гэжэ эндэ хэлээ юм. Үнэ сэнгэй ехэ дээрэhээ иимэ болоно гээшэ. Саашадаа ажал хэрэг иимээр эрхилжэ болохогүй.

Би наhан соогоо уhалууриин газар яhала олые хараab. Эдир наhандаа би Донбасста байгааб. Тэндэ огороднигууд — болгарнууд уhалагдадаг жэжэхэн огород дээрэ жэлдээ гурбан ургаса суглуулжа, овощ химда сэнгээр худалдадаг бэлэй. Мүнөө үеын техникээр бага ургаса абаха, иимэ үнэ ехэтэй овощтой байха гээшэ эшэгүүритэй байна.

Хүдөө ажахын продуктнуудай өөрынь үные химдаруулха гээшэ—нүхэдүүд, шухалын шухала зорилго мүн болоно. Бидэнэр энээндэ hуларшагүй анхарал хандуулха ёhотойбди.

Мүнөөдэр «Волго-Дон» совхозой директор болон агроном—нүхэд Штепо Щебланова хоёрто үсөөн бэшэ шүүмжэлгэ хэгдэhэн байна. Тэдэнэр шухала тобшолол хэхэ бэзэ гэжэ hананаб. Дүршэлтэй нэгэ хүн дүршэлгүй хоёр хүнөөр тэнтэй гэдэг бшуу. Таанар байдалые заhаруулха бэзэт гэжэ тоолохобди. Хүдэлмэрилэгты, өөhэдынгөө шадабариие харуулагты, Таанарта туhаламжа хүргэхэ хэрэгтэй.

Нүхэр Штепо инженер эрдэмтэй юм. Хэрбээ инженер хүн помидор ургуулха гэжэ бодоо hаа, энэ ургамалые шудала. Помидорой ехэ ургаса хайшан гэжэ абахые мэдээгүй hаа, грядууд хоорондуур миил ябахаш. Тиихэдэш ямаршье ашаг туhа болохогүй. Бидэнэр—коммунистнууд — гансал алба дүүргэхэ бэшэ, харин бидэнэртэ даалгагдаhан хэрэгые hайнаар дүүргэхэ ёhотойбди. Коммунист бүхэн, хүтэлбэрилэгшэ бүхэн творческоор, согтойгоор хүдэлмэрилхэ зэргэтэй.

Орон доторхи газар уhалалгын бүхы хүдэлмэринүүдые эрхилхэ зургааниие байгуулха тухай асуудал эндэ үгэ хэлэhэн нүхэд табяа. Бидэнэр энэ асуудалаар КПСС-эй ЦК-да хөөрэлдөөд, иимэ зургаан хэрэгтэй гэhэн тобшолол хээбди. Энэ зургаан гансал уhалууриин барилга барихын түлөө бэшэ, мүн бүхы ашаглалгын түлөө, полинуудай ямар, хэды продукци үгэhэнэй түлөө харюусаха ёhотой. Ондоогоор яаха гээшэб? Поли дээрэ уhанай урдажа орохо гээшэ ойлгосотой ха юм. Баян ургаса абажа, продукци ехээр үгэжэ шадаха гол шухала болоно бшуу.

hуури дээрэhээ иимэ абяан дуулдана. Манай совхоз бүхы дээрээ 12 мянга гектар таряалантай, тэрэ тоодо уhалагдадаг газарынь 3 мянган гектар болоно. Уhалууриин газарые тусгаар ажахы болгон таhалаа hаа hайн байгаа.

Н. С. Хрущев. Зүб. Уhалагдадаггүй газар уhалагдадаг газарhаа амяарлан илгагдаhаң байха ёhотой. Энээниие хайшан гэжэ хээ hаа hайн бэ гэжэ область соогоо өөhэдөө бодожо үзэгты. Тиин албанай хүнүүдые олон болгонгүйгөөр. Уhалууриин системы[н] тэрэниие ашаглалгы[н] хэн харюусахаб гэжэ [...] тодорхойлхо хэрэгтэй. [...] бэшэ ушарта ашагла[...] шые уhан урдаал h[...] гэжэ ойлгодог юм. М[...] нахада, бүхы хүдэл[...] ехэ ургаса абаха гэhы[...] зорилго хүрэтэр аш[...] гэжэ тоолохо хэрэгтэй.

Эндэ сэсэргэн уhал[...] шинануудай тухай хэлэ[...] Энэ асуудалые нэмэл[...] гон шэнжэлэн үзэхэ х[...]

hуури дээрэhээ имэ[...] дуулдана. Мүнөө [...] уhалдаг туршалгын т[...] бии болгогдонхой. Се[...] энэ машина 250 гекта[...] жа шадаха байна. Шэ[...] холгые гүрэнэй талаhа[...] шаха хэрэгтэй.

Н. С. Хрущев. С[...] уhалдаг машинануудые[...] шаад жэл соо мэдэхэ[...] шалга дүүрээгүй гэж[...] лагшаб.

Хаража үзэхэбди. Х[...] hаань, шэнэ машиные[...] шалгада табихабди. Энэ[...] далые шэнжэлэн үзэгт[...] Россин Федерациин х[...] рилэгшэдтэ би хэлэхэб.

Танда үшөө юун хэрэ[...]

hуури дээрэhээ имэ[...] дуулдана. Соргонууд т[...]

Н. С. Хрущев. Сорго[...] хай гү? Энэ асуудал [...] үзэхэ хэрэгтэй гэдэг шу[...]

hуури дээрэhээ имэ[...] дуулдана. Металлическа[...] лойнууд бэшэ.

Н. С. Хрущев. Би та[...] хангалгын таhагhаа е[...] шэб. Соргонууд гээшэ б[...] рэй мүнөө шиидхэхэ а[...] бэшэ. Уhалууриин газар[...] ороохо таряа абалгые х[...] гэжэ хоёр миллиард пүү[...] гэхэб гэжэ танай hана[...] шагнаха, тантай зүбшэ[...] сэлтэйб. Энэ зорилгын [...] гэгдэжэ болохоор байhа[...] этигэнэб.

Узбегүүд болон тадж[...] уhалууриин газар тар[...] эрхилэлгын ехэ масте[...] юм. Хамракул Турсунку[...] хүтэлбэрилдэг колхоз [...] ажал хэрэгэй хэды ша[...] бэрхээр эрхилэгдэдэг [...] ниие таанад харагты. Энэ[...] эгээлэй таряашан юм. [...] дэ газар уhалха асуу[...] академик болоно. Энэ [...] хэды гайхамшагта ургас[...] луулдаг гээшэб. Брига[...] ень хүршэ колхоздонь [...] хэ гэхэдэнь, бригадирые[...] хаар, тус колхозые бидэ[...] нэгэдхэгты гэжэ мэдүүл[...] гэжэ нүхэр Турсункулов [...] хэлээ бэлэй. Тииhэншье[...] ха. Нэгэ жэл соо Тур[...] лов нэгэдхэгдэhэн гэ[...] колхозойнгоо газар [...] хлопогой ургасые гекта[...] риин 11 центнерhээ 26 [...] нер хүрэтэр ехэ болгоо. [...] ракул Турсункулов—Соц[...] Ажалай гурба дахин Гер[...] Тиин энэ хүн иимэ үнд[...] дэ нэрэ зэргээ харю[...] Узбекистанда нүхэр Т[...] кулов шэнги хлопок тар[...] мастернууд нэгэн бэшэ [...]

hуури дээрэhээ имэ[...] дуулдана. Бидэнэртэ у[...] дадаг газар таряалан [...] шэнэ хэрэг юм. Бидэнэр[...] ниие түрүүшынхеэ эр[...] байнабди.

Н. С. Хрущев. Нүхэдү[...] дэнэр эгээн түрүүшынхе[...] мунизм байгуулжа за[...] бди. Амжалтатайгаар бай[...] жа байнабди, этигэл на[...] тайгаар урагшаа дабша[...]

Нүхэдүүд, хөөрэлдөөн[...] лөө hайн даа. Амжалта [...] хыетнай хүсэнэб.

Шэнэ үеын шэнэ зорилго, шэнэ эрилтэнүүд

(ЛВРЗ-гэй XIII заводской партийна конференциhээ)

Туйлаhан амжалтаар hанаагаа амархагүй, үйлэдбэриин шиидхэгдээгүй асуудалда анхарал хандуулан, арга боломжонуудаа ашаглаха, бүтээн гаргадаг продукциингаа шанар hайжаруулха, үйлэдбэри дээрэ коммунистнуудай нүлөө бүри ехэ болгохо, мүн партийно-политическэ, партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри hайжаруулха асуудалнууд hаяхан ЛВРЗ-гэй XIII партийна конференци дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Локомотив-вагон заhабарилгын заводой коммунистнуудай конференциин делегадууд парткомой секретарь **И. Л. Петровой** тоосоото элидхэлые ехэ анхаралтайгаар шагнажа, зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаа.

— Партиин XXII съездын, партиин ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ заводой партийна организациин бүхы ажал хэрэг зорюулагдана гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Арад зониие ушар ёhо мэдэхээр хүмүүжүүлхэ, коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуури байгуулха асуудалнууд хоорондоо таhаршагүй холбоотой. Тиимэhээ партийна комитет ажалшадые коммунис үзэл сурталаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ тоосоото үе соо ехэ анхарал хандуулhан байна. Тиихэдээ олониитэдэ, комсомолой, профсоюзай болон бусад ниитын эмхинүүдтэ түшэглэн, ажал хүдэлмэреэ эмхидхэнэ.

Коммунис ёhоор ажаллахын түлөө мүрысөөн үйлэдбэриин шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ ехэ нүлөө үзүүлнэ. Энэ мүрысөөндэ заводой 29 цех, 17 таhаг, 160 бригада болон участок хабаадана. 7157 хүдэлмэришэд гэхэ гү, али заводто ажаллагшадай 79 процентнь тус бүридөө социалис уялгануудые абанхай. Заводой 4 цех, 1 таhаг, 51 бригада, 75-дахи хамтын байра коммунис ажалай болон ажаhуудалай нэрэ зэргэтэй болоо. Коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо 3122 түрүүшүүл хүртэнхэй, тэдэнэй 400 шахуунь коммунистнууд, 459-ниинь комсомолшууд юм.

Коммунис ажалай түлөө мүрысөөнэй ашаар хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэл үдэрhөө үдэртэ үргэдэн эдарна. Арматурна цехэй үрэмдэгшэ Александра Васильевна Грехневагай үүсхэл ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ арга олгоо. Заводой, мүн республикын бусад предприятинуудай хүдэлмэришэд энэ үүсхэлые халуунаар дэмжээд, ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлжэ байhаар. 925 хүдэлмэришэн нүхэр Грехневагай жэшээгээр ажаллана. Түрүү хүдэлмэришэнэй гаргаhан энэ үүсхэл бүри мүнөө жэлдэ 79442 түхэригэй арьбалалта үгэхэ болоно.

Партиин хараалhан агууехэ түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ заводой коллективые элсүүлэн эмхидхэхэ талаар партийна организациин гаргаhан оролдолго бараг үрэ үгөө. Продукци бүтээхэ нёдондо жэлэй түсэб 104,7 процент дүүргэгдэhэн, түсэбhөө гадуур 1 миллион 86 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдэhэн. 1963 оной 8 hарын түсэб 105 процент дүүргэгдээ. Энэ жэлэй 2-дохи кварталай дүнгөөр локомотив-вагон заhабарилгын завод Зам харилсаанай министерствын болон Түмэр замай транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай Центральна Комитедэй 2-дохи мүнгэн шанда хүртэлсэhэн байна. Туйлаhан амжалтаяа арьбадхан, социалис мүрысөөндэ бүри hайн үрэ дүн туйлахын, бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлхын түлөө тэмсэл — заводой хүдэлмэришэдэй хүндэтэ уялга болоно.

Нёдондо жэлэй, мүн байгша оной үнгэрhэн hаранудай ажалай дүн бүхы дээрээ муу бэшэшье hаа, заводой ажал хэрэгтэ горитой дутагдал бии байгаа.

Заводоо, бүхы цехүүдээ нэгэ жэгдээр хүдэлгэхэ, бүтээдэг продукциинь шанарые эрид hайжаруулха, түхеэрэлгэ, техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха гэхэ мэтэ асуудалнуудта элидхэлшэ, үгэ хэлэhэн делегадууд ехэ анхарал хандуулба. Локомотив, вагонуудые муу шанартайгаар заhабарилhанай, ажалдаа бусад голодоhо гаргаhанай түлөө завод 8 hара соо 122 мянган түхэригэй гарзада ороhон байна. Энэнь нёдондо жэлэйхиhээ 30 гара мянган түхэригөөр ехэ болоно. Заводой металлургическа, булад, шэрэм шудхалгын, электро-машинын цехүүд муу шанартай продукци гаргана гэжэ конференци дээрэ шүүмжэлэгдэбэ. Вагон-хабсаралгын, локомотив-хабсаралгын, булад шудхалгын болон ондоошье цехүүд жэгдэ бэшээр ажаллана. Энэнь продукциингаа 50 гаран процентые hарын hүүлдэ бүтээнэ. Жэгдэ бэшээр, hүүлшын 10 хоног соо яаража, тэбдэжэ ажаллаhанай шалтагаанhаа продукци муу шанартайгаар бүтээгдэнэ.

— Продукциин шанар мүнөө үеын гол шухала асуудалнуудай нэгэн мүн,— гэжэ техническэ хиналтын таhагай парторганизациин делегат **Репин** тэмдэглэбэ. Цехүүдэй хүтэлбэрилэгшэд үйлэдбэреэ жэгдэ hайнаар хүдэлгэхэ асуудалда ёhото анхарал хандуулнагүй. Тиимэhээ локомотив-хабсаралгын, электромашинын цехүүд hарын эсэс багта бүхы продукциингаа 50 процентые үгэдэг. hарынгаа түсэб дүүргэхэ гээд hүүлшын хоногуудта яаража ажалладаг цехүүд продукциин шанар тухай hанаагаа зобоногүй, харин даабаряа тоогой талаар лэ дүүргэхые оролдоно. Продукциин шанарай түлөө цехүүд харюусаха ёhотой гэжэ нүхэр Репин хэлээ. Тиихэдээ голодоhо гаргадаг хүдэлмэришэдые элирүүлэн шүүмжэлхэ, голодоhо гаргаха ябадалтай эрид шууд тэмсэхэ хэрэгтэй гэбэ.

Продукциин шанарай түлөө үйлэдбэриин начальнигай, мастернуудай, главна технологой таhагай хүдэлмэрилэгшэдэй үүргэ харюусалгые дээшэлүүлхэ тухайда бусад делегадууд тэмдэглээ.

Техническэ хиналтын таhагай хүдэлмэришэдэй элирүүлhэн дутагдалнууд дары усадхагданагүй. Муу шанартайгаар заhабарилагдаhан вагонууд хэдэн хоногоор миин байлгагдана. Голодоhо гаргаhан хүдэлмэришэдтэ тэрэниие дахинаа хүүлнэгүй. Цехүүдэй начальнигууд нүхэд Закатов, Влащенко иимэ ушарые hайн мэдэжэ байгаад, тэдэниие усадхаха хэмжээ абанагүй.

Заводой техническэ хангалтын таhагай ажал шангаар шүүмжэлэгдээ. Цехүүдые хэрэгтэй материалнуудаар саг соонь хангаха гэжэ тус таhагайхидай оролдоогүй дээрэhээ үйлэдбэриин зарим участогууд шухала деталяар, материалаар дутална. Делегат нүхэр **Коростелев** иигэжэ хэлэбэ:

— Манай цех үйлэдбэриин тодорхой түсэбгүйгөөр ажаллана. Техническэ хангалтын таhаг цехые хэрэгтэй зүйлнүүдээр саг соонь ханганагүй.

— Манай цехэй 70 гаран коммунистнуудай олонхинь үйлэдбэри дээрэ, хүдэлмэришэдтэй нягта холбоотойгоор ажаллана,— гэжэ локомотив-хабсаргадаг цехэй парторганизациин секретарь, делегат нүхэр **Лимонов** тэмдэглэбэ. Коммунистнууд үйлэдбэриин шухала асуудалнуудые зүбөөр шиидхэхэ гэжэ оролдоно. Цехнай түсэбөө дүүргэбэшье, жэгдэ бэшээр ажаллаhан зандаа. Тиимэhээ заримдаа электровозууд муу шанартайгаар заhабарилагдана. Бүтээдэг продукциингаа шанар hайжаруулха, жэгдэ hайнаар ажаллаха арга цехтээ олгохо зорилго манай коммунистнуудай урда табигданхай.

Делегадууд нүхэд **Булдаков, Зюсько, Корягин, Молодчикова, Урлапов** гэгшэд булад шудхалгын, электромашинын, зэд шудхалгын цехүүдэй, газогенераторна станциин коллективүүдэй ажал, коммунистнуудай дүүргэдэг үүргэ тухай тогтон хэлэхэ зуураа, социалис мүрысөө улам саашань дэлгэрүүлхэ, шэнэ, түрүү арга, онол дүршэл дэмжэн хэрэглэхэ асуудалда анхарал хандуулба. Газогенераторна станциинхид нүхэр А. В. Грехневагай жэшээгээр ажаллаха гэжэ шиидээд, хүдэлмэришэдэйнгөө тооео хороохон байна. Тиин тэдэнэр бүри бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллан, үйлэдбэреэ оньhожоруулха асуудал амжалтатайгаар шиидхэнэ.

Үйлэдбэриин доторой арга боломжонуудые элирүүлэн хэрэглэхэ хэрэгтэ уралан парижуулагшадай дүүргэхэ үүргэ, бии байhан арга боломжонуудаа, түхеэрэлгээ зүбөөр, ашагтай туhатайгаар хэрэглэхэ, коммунис ажалай түлөө мүрысөөнэй дэлисые үргэдхэхэ асуудалда делегадууд **Таловирко** (газокарбитна цех), **Павленко** (заводой начальник), **Абагаев** (завкомой түрүүлэгшэ) бүгэдэнэй анхарал хандуулба.

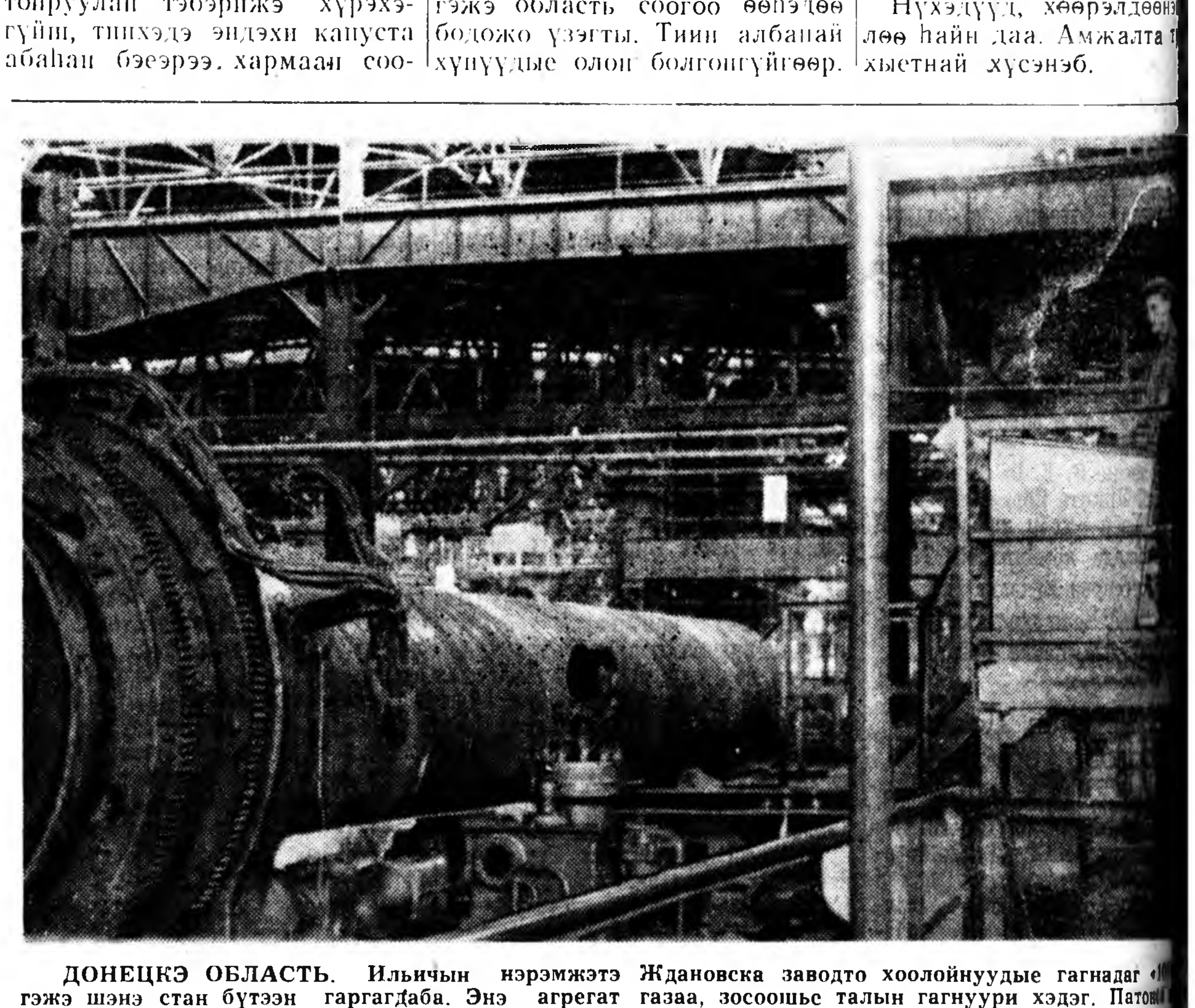
— Заводой дэргэдэ эмхидхэгдэhэн партийно-гүрэнэй хиналтын бүлэг үйлэдбэридэхи олон дутагдал элирүүлээ,— гэжэ нүхэр Таловирко хэлээ. hүүлэй үедэ заводой уралан парижуулагшад эдэбхи үүсхэлээ hуларуулаад, нёдондо жэлэйхиhээ үсөөн дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Хэрбээ урдань вагон-хабсаралгын цехэйхид уралан парижуулгын талаар завод соогоо түрүү hуури эзэлдэг hаа, энэ жэлдэ үсөөн дурадхал оруулhан байна. Олон цехүүдтэ шэнэ, hайн түхеэрэлгэнүүдэй муугаар хэрэглэгдэжэ байhые хиналтын бүлэгэйхид элирүүлээ. Партиин обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев**, Улаан-Үдын горкомой секретарь **В. Г. Бирюков** конференцидэ хабаадаба.

Партийна конференциин делегадууд заводой партийна комитедэй тоосоото үе соо ябуулhан ажалые хангалтатайда тоолоод, парткомой шэнэ состав hунгаба. Парткомой секретаряар нүхэр **И. Л. Петров**, секретариин орлогшоор нүхэд **Е. И. Коростелев, М. Е. Тугутов** hунгагдаа.

С. Бардамова.

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур.
1963 оной сентябриин 20.

ДОНЕЦКЭ ОБЛАСТЬ. Ильичын нэрэмжэтэ Ждановска заводто хоолойнуудые гагнадаг «10[...] гэжэ шэнэ стан бүтээн гаргагдаба. Энэ агрегат газаа, зосоошье талын гагнуури хэдэг. Патон[...] рэмжэтэ эрдэм шэнжэлгын институдай туhаламжаар тус заводой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд хоо[...] нуудые бүтээхэ иимэ арга зохёоhон байна. Үйлэдбэринь бүхы дээрээ автоматикаар зэбсэгжүүл[...] хэй. Зураг дээрэ: «1020» гэжэ шэнэ стан харуулагдана. Оператор комсомол хүбүүн Олег Чебо[...] управлениин пультын хажууда байна.

ТАСС-ай фотохроника.

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

10 һарын түсэб 5 үдэрөөр уридшалха

Улаан-Үдын модоной за... коллектив Агууехэ ...ябриин хүндэлэлдэ ажа... вахтада жагсанхай. ...дэбэриингөө арга бо... ...жо тооложо үзөөд, 10 ...нгаа түсэб октябриин болотор дүүргэхэ, дааба... гадуур 165 мянган ...ригэй хюрөөдэмэл модо ...гэжэ шиидэһэн, энэ ...гань заводой профсоюз... конференци дээрэ бата...даһан юм.

Мүнөө абаһан уялгаяа ...ргэхын түлөө тэмсэл үдэр бүри шангадана. Даниил Хромых, Василий Шкор, Николай Мартемьянов, Василий Никифоров гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг рамщигуудай бригаданууд түсэбөө үлүүлэн хэдэн зуугаад кубометр модо хюрөөдөөд байна. Жэшээлхэдэ, Д. Хромых гэгшын бригада 1168 кубометр, В. Шкорын —1044 кубометр модо даабариһаа гадуур хюрөөдөө.

Д. Аюшеев.

Мүрысөөн үргэдэһөөр

Октябриин 46 жэлэй ойн ...дэлэлдэ дэлгэрһэн со...лис мүрысөөн Улаан-...ын мяха-консервын ком...адта үдэр ерэхэ бүри ...н далайсатай болоно. ..., заводууд, зарим хүдэл...ишэд шэнэ уялгануудые ...ад, тэрэнээ дүүргэхын ... оролдоно.

Сентябриин 16 үдэрэй туршада түсэбһөө гадуур 283 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилһэн консервын заводойхид мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Ондоогоор хэлэбэл, тус завод даабариһаа гадуур 723 мянган баанха консервэ гаргаба.

Буряадай АССР-эй габьяата техник, мастер Вячеслав Филиппович Плужников Улаан-Үдын судна заһабарилгын заводто эрхим ажалаараа суутай болонхой. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг слесарно-хабсаралгын участогта хэдэн бригада бии юм. Ажалаа зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар тус участогайхид һара бүри даабаряа холо үлүүлэн дүүргэнэ, механическа цехэй һайнаар, нэгэн жэгдээр хүдэлхэ арга олгоно.

Нүхэд В. И. Арбутовский, П. В. Распутин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг коммунис ажалай бригаданууд бусадта жэшээ харуулдаг. Тэдэнэр бултадаа 2—3 мэргэжэлтэй болонхой. Тэдэнэй дундаһаа Г. Шадонов, В. Башинов болон бусад оролдосото ажалаараа шалгарна. Тиихэдэ Георгий Васильевич Глушков мүнөө октябрь һарын түсэбөөр хүдэлжэ байна.

Заводой хүдэлмэришэд Агууехэ Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсажа, абаһан социалис уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэнэ.

2—3 мэргэжэлтэйшүүл

Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) слесарь Г .В. Глушков, габьяата техник-мастер В. Ф. Плушников, электро-тагнууршан Б. Кириченко гэгшэд хөөрэлдэжэ байна.

Д. Балдановой фото-текст.

Эрхимүүдэй нэгэн

...рбан жэлэй саада тээ залуу... басаган Роза Тимофеева ...ан-Үдын шэлэй механизиро... заводто ажаллахаар ерэ... юм. Кадрнуудай таһагта тэ...тэй хөөрэлдэжэ, ажаллаха, ... хүсэлыень хараадаа абал... шэл отолжо ябталдаг цехтэ ...эһэн байгаа. Түрүүшээр ... даажа хүдэлхын аргагүй, ...эһээ бэрхэ хүдэлмэришэнэй ...эдэ һуралсаха баатай болоо...

...ага наһанһаа ажалда дура... хүмүүжүүлэгдэһэн Р. Ти...феева богонихон болзорто шэ... мэргэжэлээ һайса шудалжа ...һан байгаа. Тиигэжэ хэдэхэн ... һуралсаһанайнгаа һүүлээр ... даагаад хүдэлхэ эрхэтэй болобо. Тиигэбэшье түрүүшын үедэ ядагдаа, мэгдэгдээ бэлэй. Халаанда 800 метр шэл отолжо ябталха гээшэмнай амархан хэрэг бэшэ ха юм.

Он жэлэй ошохо тума Р. Тимофеева ажалай һонол дүршэлөөр баяжажа, мүнөө заводой эрхим хүдэлмэришэдэй нэгэн болонхой. Тэрээндэ хоёр жэлэй саада тээ коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэ олгогдоһон байна.

Агууехэ Октябриин хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсожо, Р. Тимофеева халаанайнгаа даабари ходоодоо үлүүлэн дүүргэхэ уялга абаад, хэлэһэндээ хүрэхөөр ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ. Р. Тимофеева.
Л. Пшеничниковэй фото.

Ажалайнгаа бүтээсэ 5 процентээр

Продукци гаргаха жэлэйнгээ түсэбые декабриин 22 болотор дүүргэхэ, даабариһаа гадуур 70 мянган түхэригэй шаажан гүйлгэһэн элдэб амһартануудые үгэхэ, ажалайнгаа бүтээсэ түсэбөөр хараалагдаһанһаа 5 процентээр дээшэлүүлхэ, жэлэй туршада 13 мянган түхэриг алмалта үгэхөөр уралан нарижуулгын 40 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, байгша ондо 400 мянган киловаттчас электроэнерги алмаха — иимэ социалис уялгануудые металл зүйлнүүдые бүтээдэг Кировэй нэрэмжэтэ заводой коллектив Агууехэ Октябриин 46 жэлэй ойн хүндэлэлэй мүрысөөндэ оролсоходоо абаһан байна.

Заводой цех, участогуудаар ажалай эршэ эдэ үдэрнүүдтэ улам шангадана. Продукци гаргаха 8 һарынгаа түсэб 106,7 процент дүүргээд, сентябрь һарадашье һайнаар ажаллажа байна.

Шаажан гүйлгэһэн амһарта бүтээдэг цехэй мастер Алла Ивановна Казаковагай хүтэлбэрилдэг халаанайхид даабаряа ходо 103—105 процент дүүргэжэ, мүрысэгшэдэй түрүү зэргэдэ гаранхай. Тэдэнэрһээ механическа цехэй Павел Михайлович Крюковой хүтэлбэрилдэг слесарьнүүдэй бригада гээгдэнэгүй. Элдэб амһарта шудхадаг хэб бүтээхэ, заһабарилхадаа түсэбөө 105 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Бригадын гэшүүд Н. С. Титов, И. С. Багадаев, В. П. Сысоев бэрхэ слесарьнүүд байхаһаа гадна, эдэбхитэй уралан нарижуулагшад юм.

И. Портнягин,
заводой парторганизациин секретарь.

Социалис зөөриие хамгаалан арьбажуулха

Түрэл Коммунис партиин һургадагай ёһоор совет хүнүүд хадаа социалис хогшол зөөриие хямгадан арьбажуулхын хойноһоо оролдодог, тэрэниие уригшэдтэй эдэбхитэй тэмсэл ябуулдаг, зөөри зөөшын хойноһоо дугташан жүрөөдэдэг элдэб хомхой хубалза этигээдүүдые элирүүлхэ хэрэгтэ туһалдаг гээшэ. Мүн энэ бүгэдэ арадай тэмсэлдэ сүүдэй, прокуратурын болон милициин органууд гол үүргэ дүүргэлсэнэ.

Сүүдэй ажал хүдэлмэри дээрэһээ юун харагданаб гэхэдэ, шалгалтын хүдэлмэри ёһоор эмхидхээгүй, кадрнуудые зүбөөр шэлэжэ абаагүй, социалис хогшол зөөриие хамгаалха хэрэг хангажа шадаагүй газарта илангаяа бузагай баримтанууд үзэгдэдэг байна. Энэниие хэдэн баримтануудаар гэршэлэн харуулая. Жэшээнь, Русанов Иннокентий Петрович гэгшэ 1962 онһоо 1963 оной апрель һара хүрэтэр Сухын сельподо бэлэдхэгшээр хүдэлхэ зуураа, гүрэнэй ехэхэн зөөри үбэршэлһэн, уриһэн байна. Тэрэ хадаа арһа болон ноһо тушаажа абаһан хэбэртэйгээр худал хуурмаг квитанцинуудые бэшэжэ, аяар 1227 түхэриг үбэршэлөө. Теэд иигэжэ байхадань Сухын сельпогой хүтэлбэрилэгшэд юушье мэдээгүй, харин Русановые эрхим һайн бэлэдхэгшэмнай гээд магтаһан, малгайлһан байха юм. Мүн арадай зөөриие уриһэнэйнгөө түлөө сүүдлүүлхэшье болоод байхадань тэрэниие аршалан хамгаалхын хойноһоо оролдоо. «Шанга харюусалгада бү хабаадуулыт, гар даажа абаһуубди» гэхэ мэтээр хамтынгаа суглаан дээрэ тогтоол гаргуулжа, арадай сүүдые гуйгаа юм. Арадай зөөри уриһэн иимэ хүниие сүүд яагаад хулисэхэ гээшэб! Хэһэн лэ гэмэйнь зэргээр харюусалгада балшыса хабаадуулаа. Үгышье һаа, жэшээнь, Шара Голой участково больницада завхозоор хүдэлхэ зуураа В. И. Черновол гэгшэ нилээд ехэ мүнгэ эдиһэн байна. Тиихэдээ больницада энэ тэрэ эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдажа абаһан хэбэртэйгээр хуурмаг актнуудые зохёоһон байгаа. Тиигэжэ гүрэнэй 1076 түхэриг үбэршэлөө. Тэрэнэйнгээ түлөө дүрбэн жэлээр эрхээ хаһагдаа. Энээнтэй хамта участково больницые даагша Л. А. Богдановада зэмэ тохогдоо.

Усть-Киранай совхозой Песчанки тосхондохи ларёгой наймаашан байһан Т. С. Копылова оройдоол 6 һарын туршада хүдэлхэ зуураа, аяар 800 түхэригэй урилтэ гаргаа. Тэрээнтэй хамта дурсагдаһан совхозой рабкоопой түрүүлэгшэ И. П. Игумнов сүүдлэгдээ. Т. С. Копылова гэдэг трудовой книжкэ, паспортгүй байбашье ажалда абтаа ха юм. Шалгалташье хэгдэдэггүй һэн ха. Нэгэ гэбэл, городой сэсэрлигтэ буфетчицээр хүдэлдэг Д. Б. Петриковае абажа үзэгты. Тэрэ хадаа 20 үдэрэй турша дотор аяар 418 түхэриг үбэршэлөө. Энэ хүн ажалда баһал зүн дагаан абташаһан байгаа. Урда тээнь буфетчицээр хүдэлһэн З. Н. Русецкая гэдэг ехэ мүнгэ дутаажа, сүүдлүүлээ юм. Гүрэнэй мүнгөөр гэр доторой бараа, хубсаһа элбэгээр худалдажа абаһан, ходоодоо архидадаг байһан. Энэниие худалдаа наймаанай эмхи зургаанай хүтэлбэрилэгшэд хараадаа абаагүй. Хүниие ажалда оруулхадаа тэрэниие али бүхы талаарнь һайтар хаража, шалгажа абаа һаань иимэрхүү бузагай баримтанууд тохёолдохогүй һэн.

Дурсагдаһан баримтанууд юу гэршэлэн харуулнаб гэхэдэ, илангаяа худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд кадрнуудые шэлэн абаха тушаа анхаралаа багаар хандуулна, шалгалтын хүдэлмэри муугаар бэелүүлнэ.

Олониитын хогшол зөөриие хямгадан хамгаалха хэрэгтэ ниитын эмхинүүдые, арадай дружинануудые, нүхэдэй сүүдүүдые үргэнөөр хабаадуулха хэрэгтэй.

П. Тарасов,
Хяагтын аймагай арадай сүүдэй түрүүлэгшэ.

һү һааляа ...эшэлүүлхын түлөө

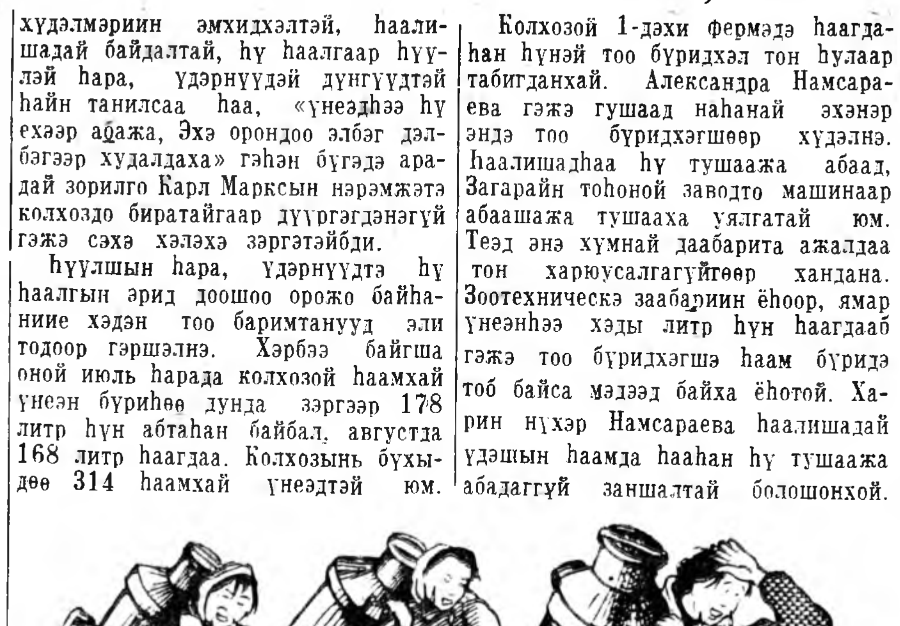
ХАРАМТАЙ ҺААЛИШАД, ҺАНАА АМАР НОЁД

...айн Карл Марксын нэрэмжэ...хозой хүтэлбэрилэгшэдтэй ни...ихэн хөөрэлдэбэбди. «Һү ... гүрэндэ худалдалга колхоз... хэр ябажа байнаб?» гэжэ ... түрүүлэгшэ Цырен Сан... Ринчиновһээ асуухада, ...ыдөө һайн байна» гээд ха...һэн.

...хозой һү һаалиин фермэнүүдэй ... оной 8 һарын дүнгүүдые ...хи энэ үеынхитэй сасуулжа ...аа, «юрэнхыдөө һайн байна» ...лэмээршье юм. Хоёр жэлэй ...найман һарын дүнгүүдые ...ад үзэе. Хэрбээ 1962 оной ...—август һаранuудта колхо...имхай үнеэн бүриһөө 839,2 ...үн һаагдаа һаа, байгша оной ... соо 871,5 литр абтаа. Тиихэ...нөө жэлэй 8 һара соо үнеэн ... 32,3 литр һүн нёдондо...оо үлүүе абаһан болоно. Энэ ... үнгэрһэн жэлэйхиһээ 421,9 ... һү энэ жэлдэ үлүү ехээр ... гүрэндөө 140,4 центнер ехээр ...а. Энэ тоо баримтануудые ... байхада, һү һааха, гүрэндэ ...аха хэрэг һайнаар табигдан...жэ һанамааршье ха. Теэд энэ хүдэлмэриин эмхидхэлтэй, һаалишадай байдалтай, һү һаалгаар һүүлэй һара, үдэрнүүдэй дүнгүүдтэй һайн танилсаа һаа, «үнеэдһээ һү ехээр абажа, Эхэ орондоо элбэг дэлбэгээр худалдаха» гэһэн бүгэдэ арадай зорилго Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо биратайгаар дүүргэгдэнэгүй гэжэ сэхэ хэлэхэ зэргэтэйбди.

Һүүлшын һара, үдэрнүүдтэ һү һаалгын эрид доошоо орожо байһаниие хэдэн тоо баримтанууд эли тодоор гэршэлнэ. Хэрбээ байгша оной июль һарада колхозой һаамхай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 178 литр һүн абтаһан байбал, августда 168 литр һаагдаа. Колхозынь бүхыдөө 314 һаамхай үнеэдтэй юм.

Колхозой 1-дэхи фермэдэ һаагдаһан һүнэй тоо бүридхэл тон һулаар табигданхай. Александра Намсараева гэжэ гушаад наһанай эхэнэр эндэ тоо бүридхэгшөөр хүдэлнэ. Һаалишадһаа һү тушаажа абаад, Загарайн тоһоной заводто машинаар абаашажа тушааха уялгатай юм. Теэд энэ хүмнай даабарита ажалдаа тон харюусалгагүйтөөр хандана. Зоотехническэ заабариин ёһоор, ямар үнеэнһээ хэды литр һүн һаагдааб гэжэ тоо бүридхэгшэ һаам бүридэ тоб байса мэдээд байха ёһотой. Харин нүхэр Намсараева һаалишадай үдэшын һаамда һааһан һү тушаажа абадаггүй заншалтай болошонхой.

Тиихэдээ августда 3140 литр һүн июлиинхиһээ багаар абтаһан болоно бшуу. Сентябриин түрүүшын 10 хоног соо һү һаалга бүришье ехээр доошолһон байна. Колхозой 1-дэхи фермын 159 үнеэдһээ сентябриин 1-нэй үдэр бүхыдөө 837 литр һүн абтаа. Теэд, арбан хоногой үнгэрөөд байхада (сентябриин 11-дэ), энэ фермын үнеэдһээ оройдоо 654 литр һүн һаагдаа. Мүн колхозой хоёрдохи фермэдэ иимэрхүү ябадал үзэгдэнэ.

Август һарада, сентябриин түрүүшын арбан хоног соо һү һаалиин иимэ ехээр доошолһоной гол шалтагаан юуб гэхэдэ, фермэнүүдтэхи ажал хүдэлмэри һулаар эмхидхэгдэнэ, һаамхай үнеэдтэ ногоон тэжээл үгтэнэгүй, үнеэд һайса адуулагданагүй. Жэшээлхэдэ, фермын хоёр һаалишад үбшэлөөд, ажалдаа 4—5 үдэр соо гараагүй. Тэрэ үедэнь тэдэнэй орондо ондоо хүн ажаллаагүй, үнеэдыень бэшэ һаалишадынь хубаажа һааһан байха юм. Һанаад үзыт, нэгэ һаалишан 20 гаран үнеэ үдэшэ, үглөө бүхэндэ гараараа һаагаа бшуу. Хэды хүндэ ажал гээшэб!

Фермын мал адуулагша Д. Б. Банзаровай ажалдаа халирхай муугаар хандаһанһаа боложо, үдэшэ бүри хэдэн үнеэд һаагдангүй үлэшэдэг байна. Һаалишан Ханда Дылыковагай даадаг нэгэ үнеэн сентябриин 8-да тугаллаһан юм. Теэд тэрэнь сентябриин 13 болотор нэгэшье удаа һаагдаагүй.

Үдэшын һаамай һүн тушаагдангүй, бидон, һабануудта хэгдээд, нэгэ бишыхан сарай соо үглөөнэй 8—9 час болотор байдаг юм. Сентябриин 12-то тэрэнь Загарайда һүеэ тушаагаад бусажа ерэхэдээ, искусственна үрэжүүлгын пункт соо бидонуудаа оруулжа суурагалжархёод, үмсэдөө сабшаһан үбһэндэ ябашаһан байгаа. Һаалишад һүүлгэ һабануудые колхозникуудһаа сүтлүүлжэ, үнеэдээ һааха баатай болоо. Һаагдаһан һүниинь һабанууд соогоо хоноһон юм. Тэрэ һүни хура бороо ехээр ороо. Һабануутай һүн соонь хэды шэнээн уһан ороо, һүнэй тоһолиг али зэргээр доошолоо гээшэб?

Сентябриин 11-нэй үдэшын һаамай урдахана колхозой фермэ ошожо ябатараа, нюрган дээрээ нэгэ-хоёр бидонуудые үргэлһэн эхэнэрнүүдтэй уулзабаб. Тэдэмни энэ фермын һаалишад байшоо.

— Тоо бүридхэгшэ Шурамнай бидонуудые үнеэдээ һаадаг газартамнай машинаар асаруулжа буулгахаашье болёод, тээ тэндэ орхижорхидог болошоо. Тиигээд бидэ нюрган дээрээ үргэлжэ бидонуудые зөөхэ баатай болонобди. 20 гаран жэл һаалишанаар хүдэлхэдөө иимэ ябадал юрдөөшье үзөө, дуулаагүй һэм,—гэжэ таби гаран наһанай һаалишан гомдолтойгоор хөөрэнэ. Баглаад харахадам, 400-гаад метр болохо газарһаа бидонуудые үргэлжэ асарһан байгаа.

«Зорготоороо ошожо, зоной хүзүүн дээгүүр хатардаг» энэ бүридхэгшэ Намсараевае колхозой хүтэлбэрилэгшэд зүб замдань оруулхаа яана гээшэб?

Фермэ дээрэхи хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулха хэрэгтэ анхарал багаар табигдана. Үнгэрөөшэ жэлдэ «ёлочко» тодхогдоһон аад, хэдэн һара хүдэлөөд эбдэршоо. Тиимэ түхеэрэлгэ тодхохо шэнэ байра баригдажа захалһан юм. Теэд тэрэнь хэзээ дууһагдажа, һаалишадай ажал хүнгэлэгдэхэ юм гэжэ мэдэхын аргагүй.

Һаалишадай дунда ойлгуулламжын, хүмүүжүүлхы хүдэлмэри ябуулагданагүй гэжэ сэхэ хэлэмээр. Һаалишад 8 һара соо хэды литр һү һааһанаа мэдэхэгүй байшоо. Тэдэнэй ажалайнь дүн согсолжо, түсэбөө дүүргэһэн һаалишадые урмашуулха хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Мүн һаалишадай дунда социалис мүрысөөн эмхидхэгдэнэгүй.

— 1958—1959 онуудта ажалаймнай дүн үдэр бүри гаргагдаад, ханада үлгэгдэдэг һэн. Һү һаалгые гансахашье литрээр доошолуулбал, шанга эрилтэ табигдагша бэлэй. Бидэнэр мүнөө юунэйшье боложо байһые, үдэртөө, арбан хоногтоо хэды литр һү һааһанаа мэдэнэгүйбди. Фермэмнай колхозой контороһоо хахад километрэй зайда байдаг. Теэд партийна организациин секретарь Аяндуевые май һараһаа хойшо хараагүйбди,—гэжэ һаалишан Пунцык Цынгуева хэлэбэ.

Колхозой правлени, партийна организаци ажал хүдэлмэридөө эрдэм наукын, хүдөө ажахын түрүүшүүлэй түйлалтануудые нэбтэрүүлхэ, хэрэглэхэ талаар биратай юумэ хэнэгүй. Колхозой түрүү һаалишад Долгорма Цыденова, Ц-Дыжит Цымпилова, Мидыгма Ринчинова 8 һара соо үнеэн бүриһөө 1022—1024 литр һү һааһан байна. Теэд тэдэнэй түйлалтанууд бусад һаалишадай шадабари болгогдожо шадагдаагүй. Адли эрхэ байдалда ажаллажа байгаад, үнеэн бүриһөө оройдоо 620 литр һү абаһан һаалишадшье байха. Хэрбээ түрүү һаалишадайнгаа дүй дүршэлые бултанда ойлгуулжа, тэдэнэй шадабари болгоо һаа, үнгэрһэн найма һара соо (үнеэн бүриһөө 1022 литр һааһан байбал) 320908 литр һү абажа, Эхэ орондоо һү худалдаха социалис уялгаяа үни дүүргэһэн байха һэн.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд һү һаалгаар һарын дүн гаргажа, нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулаад (һүнэй 5—10 литрээр дээшэлээд байхада), «юрэнхыдөө һайн байна даа» гэжэ һанаа сэдьхэлээ заһаад ябадаг болошоо. «Үсэгэлдэрэй түйлалта мүнөөдэр бага, мүнөөдэрэйхи — үглөөдэр бага» гэһэн эрилтые Загарайн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Ц. С. Ринчиновэй, партийна организациин секретарь Ж. А. Аяндуевай һайнаар ойлгохо саг ерээ.

Б. Ванчиков.
Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлени.

Социалис ...лгаяа дүүргэ

...эн сагаан Хори, Хэжэн...гуудтаа суутай һаали... партиин гэшүүн Юмжит ...аевагай ажалай амжал...э дүн тухай дулаа һэн...

... һаалишан жэлэй эхиндэ ... үнеэн бүриһөө 2000 ... һү һааха уялга абаһан ...а.

...досотой һайнаар ажал...ай ашаар Юмжит Дам... үнгэрөөшэ 8 һарын тур...оо даажа байһан 14 ...ээ бүхы дээрэнь 29437 ... гэхэ гү, али үнеэн бү... дунда зэргээр 2035 литр ...жа, социалис уялгаяа ... түрэтэйгөөр дүүргээ. ...д Хэжэнгын совхоз соо...ориин үйлэдбэриин уп... доторшье түрүү һуу...лээ. Гансахан август ... 294 литр һү һааһан ... Энэ амжалтын өөрөө ...нь мэдээжэ. Нүхэр ...а нэн түрүүн үнеэдээ ...атай һайнаар харуу...рин нягтаар эдеэ..., зүбөөр һааһанай ... һү ехэ абаа ха юм.

...эй дүүрэтэр үшөө ... һара үлүүтэй саг үлөө. ... соо үнеэн бүриһөө ... 550—600 литр һү лаб ... аабзаб гэжэ һанагда...д Юмжит Дамбаева ...

К. Жалсараев.

Социалис оронуудаар

Саад ургуулагша Иоан Секе

1958 ондо Иоан Секе 68-тай боложо, Кришанска областиин «Сэкуиени» гэжэ гүрэнэй ажахыда персигүүдые ургуулжа эхилһэн түүхэтэй. Энэ ушар хадаа тиихэдэ хүн зоной анхарал хандуулаагүй һэн. Энэ ажахы мал ажал эрхилдэг, таряа ехээр ургуулдаг шэглэлтэй. Эндэ орооһото ургамалнуудай үндэр баян ургаса ургуулдаг, бүхы таряалангай га бүриһөө 30—32 центнер шэниисэ, 50—55 центнер кукуруза абадаг, мүн һү һаали элбэгтэй байдаг ажахы юм.

Иимэ газарта саад ургуулагшын үүсхэл түрүүшээр балай хэрэгтэйшье бэшэ шэнги байгаа бэлэй. Ши юу хэжэ эдэ мододые һуулгана гээшэбши, эдээнһээ үрэ жэмэс абажа шадахагүй хаш даа гээд зарим таряашад энэ хүндэ тиихэдэ хэлээ һэн. Тиигээшье һаань, Иоан Секе гэдэг бүхы наһан соогоо саад ургуулжа ябаһан гэжэ мэдэхэдээ энэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд, коммунистнууд энэ хүндэ туһалаа бэлэй.

Тиигээдшье саад ургуулагша ехэ эрилтэ хээгүй даа: модо һуулгаха һайн газар хэрэгтэй, залуу туһалагшад, мүн шабар хүрьһэтэй, эдлүүридэ хэрэгшьегүй хүтэл майлануудые үгэгты гээ һэн.

Табан жэл соо оролдосотойгоор хүдэлһэнэйнь һүүлээр Секе гэдэгэй персигүүд тухай алдар суу холуур тараа бэлэй: эдэ плантацинуудай эхэнхи хубиин продукци хилын саана эльгээгдэжэ, гүрэндөө ехэ олзо асардаг болобо. Гүрэнэй энэ ажахын персигүүдэй плантаци мүнөө бүхы коллективэй омогорхол болонхой. Эгээл иимэһээ тус ажахын директор Фехер Иоан, райкомой секретарь Чивилия саадуудые хаража, энэ ажахытай танилсалгаяа эхилхые дурадхаа һэн.

Машинаар саадыень тойрожо харабабди. Набтаршаг модод жэрытэрээ һуулгагданхай: зурууд хоорондуурнь арбуз, дыни, тыквэ таряатай. Үрэ жэмэс хадагалдаг хранилищиин хажууда Секетэй уулзабабди. Үргэн гэгшын һарабшатай шляпа үмдэнхэй, наранда шатажа, пэд хара болоһон нюуртай энэ хүн 73 наһатай болоһоншье һаа, үрэ жэмэстэй хайрсагуудые хүнгэхэнөөр иишэ тиишэнь табижа байгаа һэн. Үбгэн хүнтэй уулзаха гэжэ бодоһон бидэнэр энэ хүниие хараад, түрүүшээр үнэншэбэгүйбди. Танилсаад хөөрэлдэжэ байхадаа, энэ хүнэй бага зэргэ бүхын татаһан бэеые, нюуртань бии болоһон уршалаануудые харахадаа, ажабайдалай ехэ зам гаталһан хүн гэжэ ойлгогдобо.

«Ажални иимэл аад, нэгэ бага бүхын татагдаа юм аабза, юуб гэхэдэ, үрэ жэмэстэ мододые ургуулхадаа ходо бүхынэ ха юмши, —гэжэ Иоан Секе хэлэбэ. Наһатай болоод байхадаал, социалис томо ажахы болоһоной ашаар лэ, мүнөө ажалай жаргал гээшые эдлэжэ ябагдана даа гэжэ энэ хүн нэмэжэ хэлэбэ.

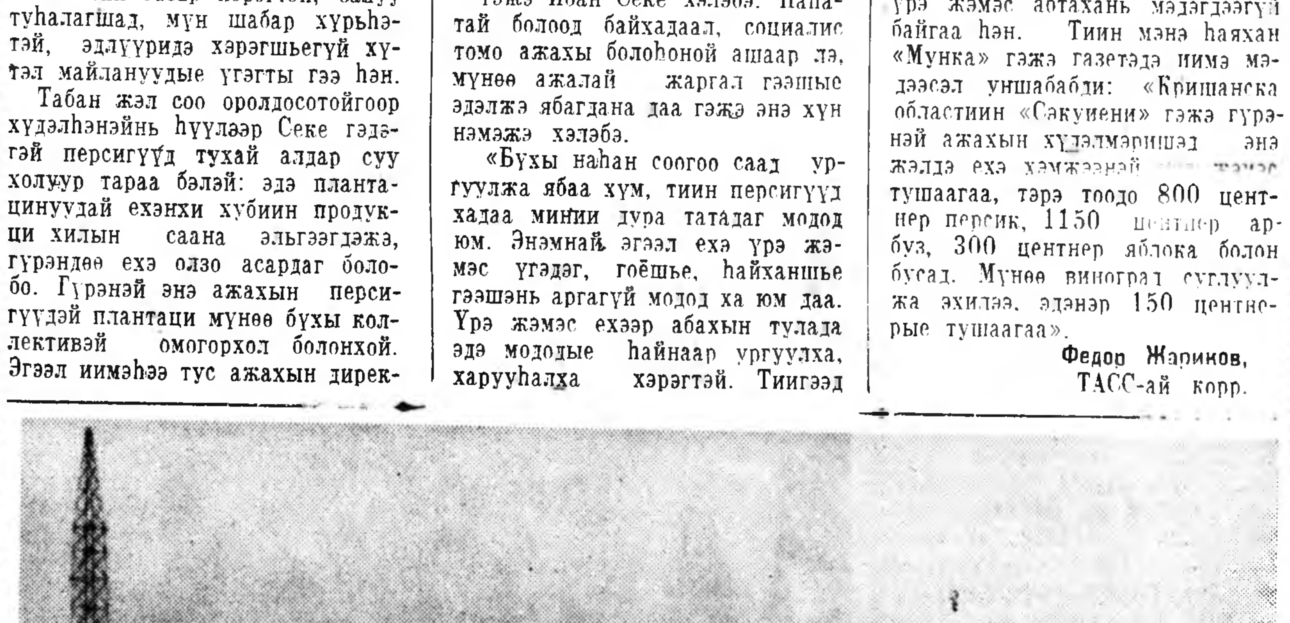
«Бүхы наһан соогоо саад ургуулжа ябаа хүм, тиин персигүүд хадаа минии дура татадаг модод юм. Энэмнай эгээл ехэ үрэ жэмэс үгэдэг, гоёшье, һайханшье гээшэнь аргагүй модод ха юм даа. Үрэ жэмэс ехээр абахын тулада эдэ мододые һайнаар ургуулха, харууһалха хэрэгтэй. Тиигээд байгаа һаа, энэмнай эгээл аша үрэтэй модод юумэл. Олон ондоо сортын, ондо ондоо болзорто эдеэшэдэг персигүүдтэйбди. Энээнэй ашаар ехээр тэбэдэн, мэгдэнгүйгөөр ургасаяа хуряадаг, июнь һараһаа октябрь болотор персигүүдэй жэмэс үгэжэ байдагбди».

Секе гэгшын ногоон модод 135 гектарта һуулгаатай байдаг, эдээнэй 40 гектарынь үрэ жэмэс үгэдэг гэжэ директор хэлэбэ. 1965 ондо энэ талмайн модод бүхы дээрээ үрэ жэмэс үгэдэг болоходонь үшөө шэнэ шэнэ мододые һуулгаха юм.

«Саад таригшадые олоор бэлэдхэхэһээ гадна эдээниие саадта дуратай болгоо,—гэжэ Фехер үргэлжэлүүлнэ. Мүнөө саадай ажахы хадаа бэеэ дааңги, ажахымнай олзо ехэтэй һалбари болонхой. 236 гектарта үрэ жэмэстэ модод, 140 гектарта виноград таригданхай. Секе гэдэгэй таримал модонһоо үрэ абаашажа, областиин социалис олон ажахынуудые хангадаг юм».

Июлиин хахад багаар энэ ажахыда ябахадамнай хэды шэнээн үрэ жэмэс абтахань мэдэгдээгүй байгаа һэн. Тиин мэнэ һаяхан «Мунка» гэжэ газетэдэ иимэ мэдээсэл уншабабди: «Кришанска областиин «Сэкуиени» гэжэ гүрэнэй ажахын хүдэлмэришэд энэ жэлдэ ехэ хэмжээнэй үрэ жэмэс тушаагаа, тэрэ тоодо 800 центнер персик, 1150 центнер арбуз, 300 центнер яблока болон бусад. Мүнөө виноград суглуулжа эхилээ, эдэнэр 150 центнэрые тушаагаа».

Федор Жариков,
ТАСС-ай корр.

Югославиин Социалис Федеративна Республика. Белград шадар Дунай мүрэн дээгүүр Панчевацка хүүргэ баригдаа. Зураг дээрэ: ашаглалгада оруулагдаһан энэ хүүргэ харуулагдана.

ТАНЮГ—ТАСС-ай фото.

РЕПОРТАЖ

АЖАЛАЙ БАЯР

Эй, эй, Вася хүлеэ! — гээд, асарһан шабараа адхаад буса-хаяа ябаһан машина тээшэ Улаан-Үдын хирпиисын заводой ахалагша инженер шамдуу ошобо: — Эгээл баруун захаһаань гурбадахи карьер соо һайн шабартай. Тэндэ малтаха гэжэ экскаваторщигуудта хэлээрэй. Би энэ дары ошохоб, — гээд тэрэ ондоо нэгэ самосвалда һуужа, хоёр модо тухай байһан карьер тээшэ шэглэн ябажархиба.

Урихан сэлгеэ үглөөнэй үе, олоороо һубарилдаһан самосвалнууд түрүүшынгээ шабар асараад бусабад.

— Баһал элһэ шулуутай газар тушаалдажа, нойтон хирпиисэмнай бутаржа хаягдахань даа. Харин Лена Панькова, Валентина Телешева түрүүтэй эдэбхитэйгээр оролдодогойнь ашаар ажалнай һаатангүй ябажа байна, — гээд хирпиисэ хэблэдэг цехэй халаанай мастер Илья Бушковой хэлэхэдэ:

—Тиимэ, тиимэ, ёһотойл һайн эрхимүүднай даа, зүб тэдэнээрээ омогорхоноб. Зай, одоол мүнөө һайн шабар асарха ёһотой, — гээд хирпиисын заводой цехүүдэй начальник Афанасий Пешев самосвалай асарһан шабарһаа нэгэ хэһэг альган соогоо адхаад, бодолгото болон зогсобо.

Эгээл энэ үедэнь жолоошон хүбүүн хажуудань ерэжэ, тэдэниие урмашуулан:

— Афанасий Авдеевич, битнай мүнөө алтарма шара шабар асархаб. Экскаваторнай элһэтэй газараа орхёод, ондоо тээ малтажа ороо, — гэжэ баяртайгаар энеэбхилээд, машинадаа һууһаар гүйлгэжэрхибэ.

Гүнзэгы ехэ бункерай дэргэдэ наһатайшаг эхэнэр хүлэршоод, крапуудые мушхан, халуун, хүйтэн уһа табижа, шабар элдэнэ. Баһа доронь тэбхэр хобоотой хоолойнуудаар элдэгдэһэн шабар урдажа, автомадай хүсөөр зүһэгдэнэ.

— Одоол жэгдэржэ, үдхэн шабар гараба, — гээд энеэбхилэн татаһан урихан сэнхир нюдэтэй Лена Панькова гарайнгаа араар хүлһөө аршаад, тэбхэрээр хэршэгдэһэн нойтон хирпиисэнүүдые түргэ түргэнөөр түмэр тэргэнүүд дээрэ табиба.

Үдэрһөө үдэртэ арбан хоёр мянган хирпиисэ альган дээрээ үргэжэ табидаг, амархаш гэхэдэ ойнһоо дурагүй энэ эхэнэр мүнөөдэр бүришье эбдүүсэн ажаллана.

— Мүнөөдэр нормо хахадые туйлахабди, — гээд торголиг үһэтэй түхэреэн сагаан нюуртай Валя Телешова зуун хорин хирпиисэ тээһэн тэргэеэ ехэл эрид шиидэнгеэр түлхеэд ябажархиба.

Хэдэн арбаад метртэ тэрэнээ түлхижэ, халуун ехэ камера соо оруулаад, һөөргөө шамдуу бусаба. Аяар зургаа мянган хирпиисэ үдэр соогоо зөөжэ, үшөө нормоо үлүүлхэб гэжэ тэрэ басаган бэеэ уялгалан ажаллажа оробо.

— Баһал элһэн дайралдаба, — гээд, Лена шудхалаашна эхэнэр тээшэ хаража:

— Уһаа багаар, уһаа багаар таби! — гэжэ ооголоод, шарайгаа эрид хубилгажа, бутаран урдаһан шабар сухалтайгаар хажуу тээшэнь шэдэлбэ.

Энэ үедэ газаа шабар тээһэн самосвалнууд ерэжэ тогтобо. Бүхы хүбсаһаниинь шабар болошоһон мастер Илья Бушков түрүүшын машинын хажууда ошожо, бодолгодо хатаһан нюдөөр жолоошоной урдаһаа шэртээд:

— Баһал элһэ асарба гүт, һайн шабартай газар оложо малтахаяа яаһаб? — гэбэ.

— Илья Дмитриевич, — гэжэрхёод, тэрэ жолоошо хүбүүн дороһоо һанаа алдажа, холо руу шэртэн:

— Яһалал һайн шабартай газар аад, заримдаа алаглажа, метр тухай болоод лэ гансахан элһэн дайралдана. Тиигэбэшье манда найдаарайгты, нормоо дүүргэхэл байхабди.

— Зүб, зүб, Алеша, бүхы ажалнай гансахан шабарһаа дулдыдана. Өөһэдөө хаража, һайн шабар тээлгээд, түргэн асархадатнай бултадаа, бүхы цехээрээ нормоо дүүргэхэбди. Зай шабараа түргэн буулгаад, шармайн түргэлэгты, — гээд мастер цех уруугаа шамдуу алхалба.

«Энэл элһэ шулуунай тодхороор хэды үнтэй сагууд хосорноб» гэжэ хороо бусалан шэбшэһээр цех соогоо ороходонь:

— Эй, Илья Дмитриевич, хамһалсагты, — гэһэн Валиин шахардуу абяан дуулдаба.

Тээгээд ябаһан нойтон хирпиисэнүүдэйнь хахадынь бутаржа, үрөөһэн тээшээ диилдэжэ унахаа байһан тэргэеэ Валя баруун мүрөөрөө тулгаад, үргэжэ ядажа байба.

— Хүлеэ, хүлеэ, бааханаар, — гээд мастер Бушков бушуу тэрээндэ ошожо, тэргынь һууридань бодхоод, тааруулжа бултынь табилсаба.

— Энэл элһэ шулуунай һаатуулаагүй һаань, хэдэн зууе асарха байгааб, — гээд Валя тэргэеэ угзаран түлхеэд, ябажархиба.

— Һайн шабар мүнөө асарба ёһотой, һанаагаа бү зобо, — гэжэ Валиин хойноһоо тэрэ этигэнгеэр хэлээд:

«Булайл бэрхэ басаган даа, эдэбхи, эрмэлзэл ехэтэйдээ хүсэтэйшье, зоригтойшье болошоо гээшэ ха даа» — гэжэ мастер ойро зуурын бодолдо эзэлэгдэнэ. Хоёр жэлэй саада тээ хорёод наһатай басаганай халаандань ерээд, эгээ түрүүшынхеэ ажаллажа эхилһынь һанажа болоо. Дүй дүршэлгүй энээхэн басаган хэдыхэн һара соо хүдэлөөд лэ гаража ябашаха ёһотой гэжэ буруу һанаһандаа мүнөө голхоржош болоо ёһотой.

Гэнтэ харахадань, хирпиисэ хэблэдэг машинань тогтошоһон, бункер доро сугларһан шабар малтажа байбад.

«Энэш, нэгэл юумэн буруу болоо», — гэжэ тэрэ һанаад, тэдэнэй хажууда бушуу ошожо:

— Юун болооб, юундэ тогтообта? — гээд асууба.

Тэрэнэй ерэһые ойлгоогүй байһан шудхалааша эхэнэр шарайгаа гэнтэ улаан болгожо, халажа ядаһан нюдөөр халта хараад:

— Би гэмтэйб. Хуурай шабараар бункерайнгаа хоолой хаажархёоб,— гэбэ.

— Яагаад хуурай шабар хаябаш? Теэд уһаяа табидаг хэмэйнь хахадһаа бага болгожо болохогүйень мэдэнэ ёһотойт.

— Мэдэнэб, шабарайнгаа шэнгээр гарахадань мэгдэһэндээ өөрөөшье мэдэнгүй уһаяа хаажархёоб.

— Зай, зай, түргэлэе. Эдэ бүхыдөө элһэнэйл гэмһээ болоно, — гээд Илья Бушков тэдэнэртэ хамһажа бункерайнгаа хоолой арилгаба. Энэ үедэ тугаарай жолоошон хүбүүн гүйдэлөөрөө газааһаа орожо:

—Эй, нүхэдүүд, Илья Дмитриевич! Одоол һайн шабар асараабди. Ахалагша инженер булайхан газар олоод, хоёр экскаватор тэндэ табяа, — гэжэ баяртайгаар хэлээд, — ошожо харая, — гээд мастераа дахуулаад гараба.

— Одоол жэгдэржэ ажаллахамнай, — гэжэ Ленын хэлэхэдэ:

—Ажаллахамнай хаана ошохо һэм, ойро зуура тамхилая, — гээд шудхалааша эхэнэр дурадхаба.

— Иигэхэдээ юун гэнэ гээшэбта, үдын наран болотор юушье хээгүй байгаад, үшөө тамхилхые һанахадаа. Үгы даа, үдэшэ болотор минуташ һаатахагүйбди, — гээд Валя Телешова бад гэтэр харюусаба.

Энээнһээ хойшо элһэ шулуугүй һайн шабар үргэлжэ асархадань, халташье һаатангүй бултадаа жэгдэрэн ажаллажа оробод. Лена улам эбдүүсэн түргэ түргэнөөр хирпиисэнүүдые табина. Минута, час үнгэрхэ бүри мянга мянгаар хирпиисэнүүд хэблэгдэнэ. Валя хүлэршоод тэргээ түлхин урагша, хойшоо гүйнэ. Камернууд соо хэдэн мянгаад хирпиисэнүүд ороно.

Үдэшын дүрбэ боложо, ажалай саг дүүрэбэ. Машинашье халашанхаи: уурал бааяна. Хүнүүдшье халуудаа: хүлһэ адханад.

Энэ үедэ цехэй начальник Афанасий Абдеевич Пешев тэдэнэй хажууда энеэбхилһээр ерээд:

— Табан час соо жэгдэржэ ажаллаад, ехэ юумэ хэбэт, — гэбэ. — Хэды хирпиисэ мүнөөдэр хэжэрхибэт?

Хэһэн ажалаа тэмдэглэһэн саарһа гаргаад, халаанай мастер тэрээнээ анхаран хараба:

— Лена Панькова нормоһоо үлүү дүрбэ мянган хирпиисэ табяа. Валя Телешева нормоһоо үлүү гурба мянган хирпиисэ зөөгөө. Тэдэнһээ бэшэмнай бултадаа нормоёо дүүргээ. Харин һайн шабар асараа хадань, минии халаанайхид хоёршье нормо дүүргэхэ, — гээд мастер Илья Бушков хүдэлмэришэдөө магтаба.

— Энээнһээ хойшо эрхим һайн шабар асардаг болохо. Зай, нүхэд, — гээд цехэй начальник тэндэ байһан хүдэлмэришэдтэ хандаба: — Агууехэ Октябриин 46 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтаха ёһотойбди. Манай заводой хүдэлмэришэд ажалай вахтада жагсажа, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абахань. Октябрь һарынгаа түсэб хэдэн үдэрөөр урид дүүргэхын түлөө тэмсэхэбди.

—Бидэнэр булта даа оролдон ажаллахабди, — гэһэн бүдүүн, нарииаар соностоһон абяанууд цех соогуур суурятан тараба.

Нима Цынгуев.

Ольга Гурьевна нүүрһэшэдэйнгээ городые болбосон түхэлтэй болгохын тула ехэ оролдолго, үүсхэл гаргадаг, һайн һайхан сэдьхэлтэй эхэнэр юм. Зунай үедэ сэсэрлиг, талмай, үйлсэнүүдээр ябажа хараа һаа, элдэб үнгын сэсэгүүдые хаража урмашаха, баярлаха байхат. Мүнөө городоймнай олон тоото хүдэлмэришэд нүхэр Захаренкын туһаламжаар бүриин сэсэгүүдые өөһэдөө дэг, һуулгадаг болоо.

Байгаалиин шэмэглэлдэ тай Ольга Гурьевна энэ дүшэ гаран сэсэгүүдые һан байна. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гарһаа) О. Г. Захаренко ургамал харуулжа байна.

Ф. Мор

Жамсаран абагаймнай һонинт

— Э—ээ! Абагаймнай ерэбэ,—гэлдэн Нуртын хүн зон бэшэг тамга асардаг үбгэжөөлөө баяр баясхалантайгаар угтадаг. Теэд Жамсаран Дашеевичые абаһаар хараа һаа, тиимэшье үбгэн хүн гээд һанахагүйт. Энэ үбгэжөөлнай арбан долоо, найматай хүбүүдтэл мориндо шаб байса мордодог, ябагааршье иишэ тиишээ ябахадаа хүнһөө хожомдохо гэжэ байхагүй, хүнгэн сарюун хүн юм. Мүнөө Жамсаран абагаймнай Нуурта Дүтэлүүр гэдэг хоёр нютагай хоорондо бэшэг тамга, газетэ, журнал зөөгшөөр ажаллажа ябана. Нүхэр Санжеев айл аймагтаа бэшэг, һонин асаржа тараахаһаа гадна, республикын газетэнүүдые арад зоной дунда тараадаг юм. Эдэ үдэрнүүдтэ Нууртын ажалшад 40-өөд хэһэг «Буряад үнэн» газетэдэ бэшүүлэнхэй, бүри абажа республи һонинтой танилсажа болонхой.

Боро мори унанхай Ж ран абагай республикы Эхэ оронойнгоо һонин зетэ, журнал асаранхай шье сагта Зэдэ голой эрьеэр гү, али хадын х гоор гаража ерэнхэй, үд ри нютагтаа хүрэһэн л даг.

— Жамсаран абага ямар һонинтой ерэбэ г —гэлдэжэ нютагайнь зо даг заңшалтай.

С. Шагду

Захаамин.

ФУТБОЛ ҺОНИРХОЛТОЙ НААДАН

Уржа үдэшэлэн городоймнай футболдо дуратайшуул һонирхолтой наада хаража баясаа. Манай городой футболистнуудтай нүхэрэй ёһоор уулзалга үнгэргэхөөр Шэтын сэрэгэй футболистнууд ерэһэн байна. Айлшадтайгаа городоймнай суглуулагдамал команда наадаа. Үдэшын эгсэ табан часта наадан эхилжэ, хоёр талаһаа шанга тулалдаан эхилнэ. Наадана эршэ, хүсэ гартаа абаһан улаан-үдынхид айлшадайнгаа воротада хэдэн удаа сүмэрэн орожо, тэдэнээ яһала тугшаруулна. Шанга добтолго, аһан шадалаараа хамгаалга соогуур бүри эршэмтэйгээр добтолһон Улаан-Үдын футболистнууд түрүүшын бүмбэгэ айлшадайнгаа ворота руу сохижорхино. Энэнь наадана эхилһээр хорёод минутын үнгэрөөд байхада болоо юм. Наадайнгаа эршэ зориг алдангүй, урагшаал харайлдаһан улаан-үдынхид хоёрдохи бүмбэгэ айлшадтаа бэлэглэнэ. Тииһээршье Улаан-Үдын футболистнуудай добтолгын охин бууража, өөһэдынгөө талые хамгаалжа ороно. Наадана түрүүшын хахадай дүүрэхэ багта айлшаднай улаан-үдынхидэй ворота руу түрүүшын бүмбэгэ сохижорхёо.

...Наадана хоёрдохи хахадай һаял эхилээд байхада айлшаднай добтоло добтолһоор манай воротада хүрэжэ ерэбэ. Воротагаа шадамараар хамгаалжа ороһон улаан-үдынхид эдэнэрэйнгээ добтолгые гэдэргэнь сохибошье, урагшагүйдэшоо. Талмайн баруун захаар гүйжэ ерэһэн айлшадай нэгэ добтологшонь тэрэ сохигдоһон бүмбэгэ абамсаараа урагшаа харайба. Тиигэжэ улаан-үдынхидэй хоёр хамгаалагшые дабамсаараа бүмбэгэеэ сэхэ ворота руу ябуулжархиба... Наадан түлэг дундаа. Айлшадай добтолхошье гээшэнь аргагүй, булта даа хара хүлһэн болотороо бүмбэгын хойноһоо гүйлдэнэ, харайлдана. Наадана түрүүшын хахадта алдаһан эдэбхи үүсхэлээ абажа шадаһан айлшаднай үшөө хоёр бүмбэгэ улаан-үдынхидтэ бэлэглэжэ шадаа. Теэд харюугай бүмбэгэ сохихоор эрмэлзэһэн манай футболистнууд хэдышье оролдоо һаа, хамгаалагшадта хүрөөд лэ гэдэргээ бусана.

Наадан эхилһээр дүшэ гаран минута боложо байна. Талмайн тэг дундаһаа добтолжо ороһон Улаан-Үдын футболистнууд одоошье урагшатайгаар сүмэржэ, гурбадахи бүмбэгэ айлшадайнгаа воротада оруулба. Энээгээр—4:3 тоотойгоор һонирхолтой уулзалга дүүрэжэ, айлшаднай шүүһэн байна. Айлшад удаадахи уулзалгаяа Улаан-Үдын «Байкал» командатай үнгэргэхэ болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-үдынхид өөһэдынгөө воротагай дэргэдэ.

Л. Хайдуровай фото.

Арад зондо хүндэтэй

Загарайн сельпо дааг хэр Баторова нютаг ажалшадай дунда хү болоһоор үнинэй. Ху наймаанай ажал хүдэ һайн мэдэхэ болоһон Б ва зондоо юунэй, яма та хэрэгтэй болодогы додоо мэдэжэ, һураг баазануудтайгаа холбоо саатай байдаг. «Эд ажалладаг магазин соо сэбэр, эд бараан, эдеэ х зүйлнүүд таг бүхэндэ зохидоор табигдаһан б Нимэ магазинда ороһон дуратай юумэеэ саг соон жа гарадаг ха юм. ажалшадай энэ тэрэ юу лэжэ абахадаа тулюу мэгдэхээ һанахадань т газинай наймаалагшад гэһэн юумыень хэлэжэ, руулжа үгэдэг юм.

Нүхэр Баторовагай бэрилдэг энэ магазинай лектив һара, квартал бү гөө даабари үлүүлжэ, магазинуудай дунда үнд сэгнэгдэжэ, магтуулжа даг болонхой. Тээсгэн т газинай коллектив үни хүлеэһэн хүндэтэ нэрэ зэ —коммунис ажалай бр гэһэн магтаалда бэ. Эбтэй эетэйгээр хүд рээ хэдэг тус магазинай лективэйхид үргэн арад тэдээ наймаалха эд эдеэ хоолой зүйлнүүды далдаха жэлэйнгээ т болзорһоонь урид дү гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн уялга абанхай. Тиихэдэ нэрнай хэдэн мянган т гэй эд бараа, эдеэ х зүйлнүүдые түсэбһөө г наймаалха зорилготой.

Д. Колма

Редактор

Ц. О. ОЧИР

Хэблэл тараадаг ниитын түлөөлэгшэд почтальонуудай анхаралда

«Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдэй н дэмэл редакци 1963 оной дүрбэдэхи кварталда «Бу үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдые түргөөр, олоор риаха конкурс соносхоно.

Кварталай туршада 200 газетэ тарааһан олонии түлөөлэгшэд, почтальонууд тус бүридөө 10 тух гөөр шагнагдаха. 150 хэһэг газетэ тарааһан хүнүүд 7 хэриг 50 мүнгөөр, 100 хэһэг тараагшад 5 түхэригөөр нагдаха байна.

Хилын саанаһаа

Һунгалтые угтуулан

БЕРЛИН, сентябриин 18. (ТАСС). Арадай палатада, арадай түлөөлэлгын нютагай зургаануудта болохоёо байһан һунгалтын хүндэлэлдэ зорюулагдан, ГДР-тэ ажалшадай социалис мүрысөөн үдэр ерэхэ тудам үргэдэнэ. Электротехническэ, электронно, химическэ промышленностьда хэрэглэгдэдэг зүйлнүүдые тусхай техническэ шэлээр бүри элбэгээр бүтээжэ гаргадаг болохын түлөө шэлэй промышленностиин 30 мянган хүдэлмэришэд тэмсэжэ байнхай. Телевизионно хоолойнуудые бүтээхэ талаар Фридрихсхайндахи завод мүрысөөнэй үедэ түсэбһөө гадуур 5 мянган хоолой бүтээжэ гаргаа.

Лейпциг округой нүүрһэ малтагшад һайнаар ажаллана, тэдэнэр энэ жэлэй социалис мүрысөөндэ табадахяа август һарада түрүүлжэ гараа. Тиихэдээ орондоо түсэбһөө гадуур нилээд ехэ нүүрһэ үгэһэн байна.

Иранда парламентын һунгалта боложо байна

ТЕГЕРАН, сентябриин 17. (ТАСС). Меджлис болон сенадай парламентскэ һунгалта мүнөөдэр Иранда эхилээ. Тегеранда дуугаа үгэлгэ үглөөнэй табан часта эхилээ. Дуугаа үгэлгэ бүхы орон дотор мүнөө үдэшэ дүүрэхэ юм.

Парламентын һунгалтын боложо байһантай дашарамдуулан, Иранай правительство иимэ шиидхэбэри гаргаа. Энэ оной июньдэ орон дотор тогтоогдоһон сэрэгэй байдал һунгалтын үедэ болюулагдаха болоо.

„Литва" гэжэ теплоход Пирейһээ гараба

АФИНА, сентябриин 18. (ТАСС). Журналистнуудай бүхэдэлхэйн III уулзалгада хабаадаха хүнүүдэй һуужа ябаһан советскэ «Литва» гэжэ теплоход Грециин Пирей портһоо Италиин Неаполь город орохоёо үсэгэлдэр гараа.

Президент Тито Латиин Америкэ аяншалхаяа гараба

БЕЛГРАД, сентябриин 18. (ТАСС). Гүрэн түрын хэрэгээр Бразилида аяншалхаяа, СФРЮ-гэй президент Иосип Броз Тито үсэгэлдэр ниидэн гараа. Тэрэшэлэн Чили, Боливи болон Мексикэдэ президент Тито хүрэхэ юм.

Англиһаа Джакартада байдаг посольствые һүйдхэбэ

ПАРИЖ, сентябриин 18. (ТАСС). Англиин колонизаторнуудай байгуулһан Малайзиин Федерацие Индонезиин хүн зон эрид шууд буруушааһан зангаараа. Индонезиин 1.000 шахуу хүнһөө бүридэһэн демонстрантнууд Англиһаа Джакартада байдаг посольствын байшангые мүнөөдэр эзэлээ гэжэ Франс Пресс агентствын корреспондент мэдээсэнэ.

Малайзиин Федерацие буруушааһан уряа лозунгнуудые хашхаралдаха зуураа, демонстрантнууд посольствын байшангай сонхонуудаар архивууд, мебельнүүд болон бусад зүйлнүүдыень газаашань хаяад, тэдэниие посольствын хашаа соо галдажархёо. Тэрэшэлэн посольстводо хамаатай зургаан автомашина галдагдаа.

Генеральна Ассамблей нээгдэбэ

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 17. ТАСС-ай тусхай корр. С. Лосев иигэжэ дамжуулна:

Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин Генеральна Ассамблейн арба наймадахи сесси ООН-ой штаб-квартира соо мүнөөдэр хүдэлмэрээ эхилээ. Генеральна Ассамблейн урда тээнь болоһон сессиин түрүүлэгшэ Чаудри М. Зафрулла-хаан заседание нээгээ.

Сессиин зүбшэхэ зүйлдэ 80 шахуу асуудал бии. Урда тээнь үнгэрһэн сессиинхи шэнгеэр буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалда гол анхарал хандуулагдаха юм. Буу зэбсэг хуряаха талаар 18 гүрэнэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комитедэй элидхэлые, ядерна болон термоядерна буу зэбсэг хэрэглэлгые хорихо тухай хэлсээ баталха конференци зарлаха тухай асуудалые, буу зэбсэг хуряалгаһаа уламжалан үлүү гараһан мүнгэ зөөриие амгалан ёһоор хэрэглэхэ тухай ООН-ой генеральна секретарь У Танай элидхэлые мүнөөнэй сессиин делегадууд зүбшэн хэлсэхэ юм.

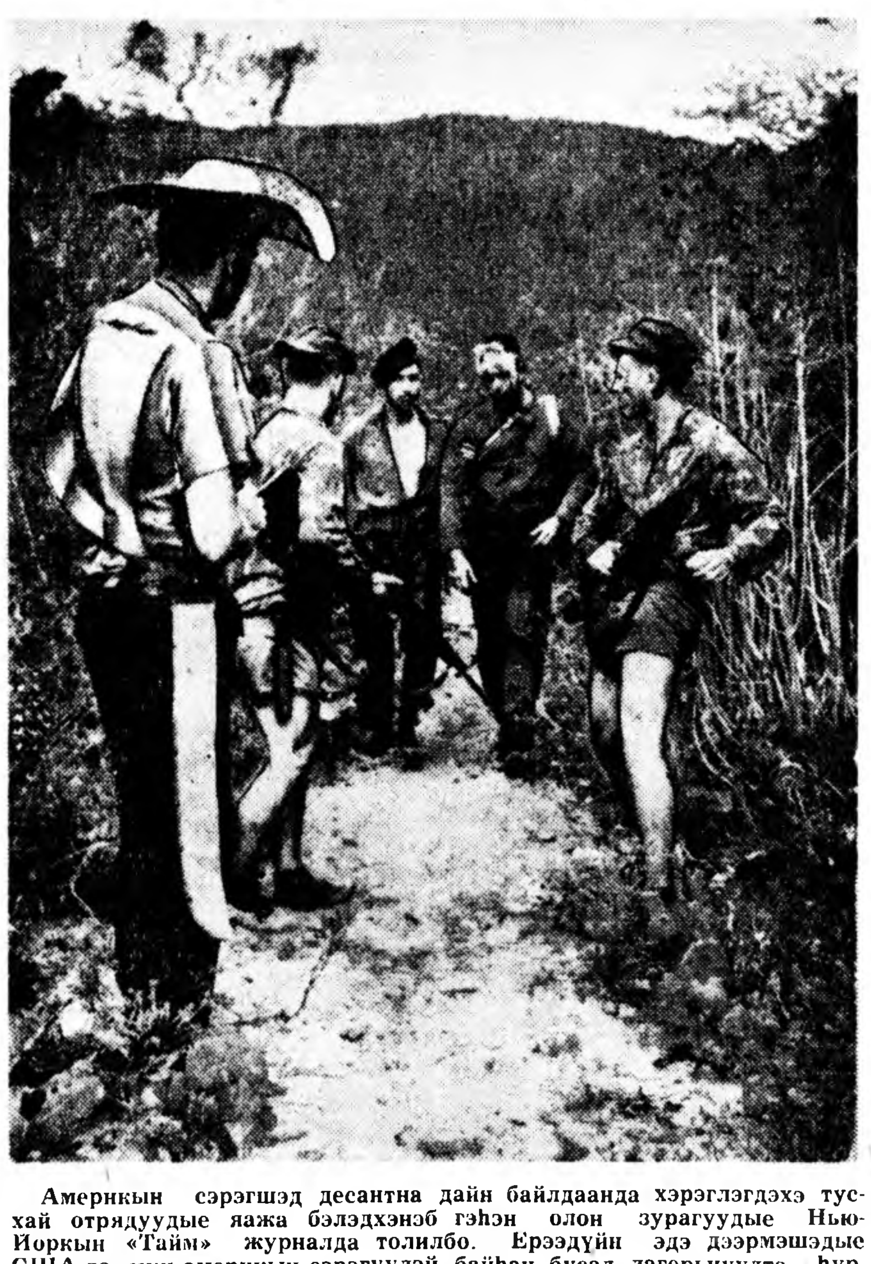
Ядерна зэбсэг туршалгые хорихо тухай Москвада договорой баталагдаһанһаа уламжалан тохёолдоһон таатай зохид оршон байдалда, буу зэбсэг хуряаха, уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха найдамтай үндэһэ һуури байгуулха талаар саашанхи тодорхой алхам хэхэ таарамжатай эрхэ байдалай бии болоһон үедэ эдэ асуудалнуудые сесси зүбшэн хэлсэхэнь.

Колони оронууд болон арадуудта бэеэ даанхай байдал олгохо тухай декларациин ямараар бэелүүлэгдэжэ байһан тухай тусхай комитедэй элидхэлые зүбшэн хэлсэхэтэеэ хамта, колониализмын үлэгдэлнүүдые усадхаха тодорхой асуудалнуудые, Урда Родези тухай, Урда Африкын Республикын правительствын бэелүүлдэг үндэһэ яһанай илгаа гаргадаг политика тухай асуудалые, үндэһэ яһанай илгаа али бүхы талаар гаргалгые усадхаха тухай декларациин проектые, Оманай арадые дарлалгые болюулхаһаа Англиин арсаһан тухай асуудалые 18-дахи сесси зүбшэн хэлсэхэ юм.

Урда Вьетнамда хүнэй эрхэ сүлөөгэй сахигдадаггүй тухай асуудал Ази-Африкын арбан дүрбэн ороной делегацинуудай дурадхалаар даб дээрэ зүбшэн хэлсэхэ зүйлнүүдтэ оруулагдаа.

Оролтын үгэ хэлэһэнэйнгээ һүүлээр Зафрулла —хаан иигэжэ мэдээсээ. Эрхэ түлөөлэлгые шалгаха комитедтэ Алжирай, Бельгиин, Эквадорай, Ирландиин, Либериин, Непалай, Панамын, СССР-эй болон США-гай түлөөлэгшэд ороо. Шэнэ түрүүлэгшые һунгаха асуудал сессиин зүбшэн хэлсэхын урда тээ Индонезиин түлөөлэгшэ ээлжээтэ бэшэ тобшо мэдүүлгэ хээ. Малайн делегадай һууриие Малайзиин Федерациин түлөөлэгшэ эзэлээд байна, иимэ ушарай болоһые Генеральна Ассамблейн хүлеэн абаад байһыень Индонези буруушаана гээд тэрэ тэмдэглээ. Шэнэ Федераци тухай хожом мэдүүлгэ хэхэ эрхэ өөрынгөө делегацида үлөөнэб гээд Индонезиин делегат хэлээ.

Генеральна Ассамблейн 18-дахи сессиин түрүүлэгшээр Венесуэлын делегацие толгойлогшо Карлос Соса-Родригес һунгагдаа. Тэрэнэй түлөө 99 делегаци дуугаа үгөө, 11 делегаци һаналаа бариа.

Америкын сэрэгшэд десантна дайн байлдаанда хэрэглэгдэхэ тусхай отрядуудые яажа бэлэдхэнэб гэһэн олон зурагуудые Нью-Йоркын «Тайм» журналда толилбо. Ерээдүйн эдэ дээрмэшэдые США-да, мүн америкын сэрэгүүдэй байһан бусад лагерьнуудта һургажа бэлдэнэ. США-гай империалистнууд бусад гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгтэ хамааржа, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнние дараха гэжэ оролдоно. Зураг дээрэ: Виргинскэ аралнууд дээрэ (США) хорлон һүйдхэгшэдые бэлэдхэн һургажа байна.

ТАСС-ай фотохроншко.

„Унита" газетын һайндэр

ФЛОРЕНЦИ, сентябриин 18. (ТАСС). «Унита» газетын—Италиин ажалшадай дайшалхы органой национальна фестиваль мүнөөдэр эндэ нээгдээ. «Парламентын һунгалтада амжалта туйлалгаһаа уламжалан, орон доторхи политическэ оршон байдалда зүүн тээшээ алхам хэхэ» асуудал энэ жэлэй фестивалиин гол темэ болохо байна.

Фестивалиин дүрбэн үдэрэй турша соо үргэлжэлхэдэ «Дэлхэйн хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй тон шухала асуудалнуудаар» «Социализм болон капитализмын хоорондо мүрысөөнэй тэмсэлэй боложо байһан оршон байдалда ушардаг соёл сурталай тэмсэлээр» семинарнууд, эб найрамдал хамгаалха талаар эхэнэрнүүдэй суглаан (Италиин бүхы областьнуудай делегацинууд хабаадалсаха), «Унита» газетын ханинарай организацинуудай национальна суглаан, тэрэшэлэн ехэ митинг үнгэргэгдэхэ байна. Италиин компартиин генеральна секретарь Пальмира Тольятти энэ митинг дээрэ үгэ хэлэхэ юм.

Бен БЕЛЛА: Бэеэ даанхай байдалтай болохо хэрэгтэнь Африкын арадуудта Алжир туһалха

АЛЖИР, сентябриин 18. (ТАСС). Африкын сүлөөрэлгын үдэртэ зорюулагдаһан митингын үсэгэлдэр болоходо үгэ хэлэхэдээ, Алжирай Республикын президент Бен Белла ороной дотоодын байдалай хэдэн асуудалнуудта тогтоо. Сентябриин 15-да республикын президентые һунгалгын үедэ дуугаа үгэлгын үрэ дүнгүүд хадаа «ажалша арадай болон үгытэй хүн зоной аша туһада зорюулһан шэнэ шиидхэбэри гаргаха» арга олгоно гээд тэрэ хэлээ. «Материальна баялигуудаа таатай зүбөөр хубаарилха социальна гол ёһонуудые батадхаха зорилготой декредүүдые бидэнэр гаргаха хүсэлэнтэй байнабди» гэжэ Бен Белла тэмдэглээ.

Сүлөөрхын түлөө тэмсэжэ байһан Африкын оронуудта Алжирай зүгһөө туһаламжа үзүүлхэ тухай тогтоходоо, Бен Белла иигэжэ хэлээ. Мүнөө үедэ Алжирай армиин зэргэдэ Африкын оронуудай 900—1000 түлөөлэгшэд һуралсал гаража байнхай. «Бидэнэр офицернүүдые бэлэдхэнэбди, тэдэниие Ангола, Мозамбик, Урда Африкада, Африкадахи манай аха дүүнэрэй национально-сүлөөрэлгын бүхы арминуудта тэдэниие эльгээхэбди» гэжэ тэрэ хэлээ.

Алжирай Республикын шэнэ правительство

АЛЖИР, сентябриин 18. (ТАСС). Алжирай Республикын президент Ахмед Бен Белла правительствын шэнэ составые мүнөөдэр соносхоо.

Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ—Ахмед Бен Белла, Түрүүлэгшын орлогшонор—Хуари Бумедиен (национальна обороной министр), Рабах Битат болон Саид Мохаммеди, Гадаадын хэрэгүүдэй министр Абдель Азиз Бутефлика, дотоодын хэрэгүүдэй министр — Ахмед Медехри гэгшэд болоно.

Патриодууд дайлалдаһаар

КАРАКАС, сентябриин 18. (ТАСС). Нэгэ талаһаа правительственна сэрэгүүдэй болон полициинхидай, нүгөө талаһаа партизануудай отрядуудай хоорондо Фалькон штадай Эль Индио гэжэ хадануудта мүнөө үедэ байлдаанууд болоно гээд газетэнүүд мэдээсэнэ.

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометобсерваториин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха, хойто аймагуудта бага зэргээр шииг нойтон орохо. Баруун-хойто зүгһөө һулаханаар һалхилха. Улаан-Үдэ городто үглөөгүүр 0—2, үдэртөө 14—16 градус дулаан байхаар багсаагдана.

Сентябриин 21—22-ой үдэрнүүдтэ республика дотор бага зэргэ үүлэтэй байха. Зарим нютагуудта шииг нойтон орохо. Баруун хойто зүгһөө һулаханаар һалхилха.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан улица ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. ре тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27 отделов: сельскохозяйственного производства и парти жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и пар ной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологичес —24-74, советского строительства и быта—34-93, рабсе ров и писем—25-41, 38-30, информации—32-74 и переводо 34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.

Н00530. Зак. № 508

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур

1963 оной сентябриин 20.